[redacted]

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.cymru.gov.uk

Glastir

Glastir Uwch

Llyfryn Rheolau 1

Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru 2014-2020

© Hawlfraint y Goron 2015 ISBN: 978-1-4734-2980-2 WG22839

Cynnwys

	Rhif y Dudalen
Prif Bwyntiau	5
Adran A – Cyflwyniad	7
Adran B – Gofynion Rheoli Glastir Uwch	9
Trawsgydymffurfio	9
Cod y Fferm Gyfan	9
Opsiynau Rheoli Glastir Uwch	9
Gwaith Cyfalaf Glastir Uwch	11
Adran C – Pwy sy'n Gymwys	12
Tir mewn cynlluniau eraill	13
Tir Dynodedig	15
Tir ar gyfer Chwaraeon	16
Adran D – Ceisio am Glastir Uwch	17
Adran E – Taliadau	19
Adran F – Newid y Contract	21
Trosglwyddo neu Werthu Tir o dan y Contract	21
Cael Rhagor o Dir yn ystod Cyfnod y Contract	21
Newid y Tir a'r Gofyn i'n Hysbysu am Newidiadau i'r Tir	22
Newid i'r Ddeddfwriaeth (gan gynnwys Dehongliadau Newydd)	22
Newid Rheolau'r cynllun	22
Adran G – Archwiliadau a Chofnodion	23
Archwiliadau Fferm	23
Cadw Cofnodion	23
Adran H – Cosbau	25
Tanddatgan	25
Gorddatgan	25
Torri'r Contract	25

Torri'r safonau Trawsgydymffurfio.......... 25

Adran I – Y Drefn Apelio.......... 27

Y Drefn Gwyno.......... 27

Adran J – Deddf Diogelu Data 1998: Hysbysiad Prosesu Teg.......... 28

Rhesymau dros Rannu Data Personol.......... 28

Gofyn am fwy o Wybodaeth.......... 30

Adran K – Manylion Cysylltu.......... 31

Atodiad 1 – Amcanion Glastir Uwch.......... 33

Atodiad 2 – Opsiynau Rheoli.......... 35

Atodiad 3 – Gwaith Cyfalaf.......... 40

Atodiad 4 – Rheolaeth Lwyr.......... 50

Perchen-Ddeiliad.......... 51

Tenantiaeth o dan Ddeddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995 neu Ddeddf Daliadau Amaethyddol 1986.......... 51

Tenantiaethau â llai na 5 mlynedd ar ôl neu sydd â Chymal Terfynu.......... 51

Ystyriaethau i'r Landlord a'r Tenant.......... 53

'Hawliau' Eraill ar Dir.......... 53

Trwyddedau Pori.......... 53

Mwy o Wybodaeth.......... 54

Atodiad 5 – Enghraifft o Indemniad (Gwarant Landlord).......... 55

Atodiad 6 – Templedi'r Dyddiadur Stocio a'r Dyddiadur Gwaith... 58

Templed enghreifftiol ar gyfer Dyddiadur / Dalen Cofnodi Stoc.......... 62

Sut i Gadw Dyddiadur Gwaith â llaw.......... 63

Templed ar gyfer y Dyddiadur Gwaith – Fersiwn 1.......... 65

Templed ar gyfer y Dyddiadur Gwaith – Fersiwn 2.......... 66

Prif bwyntiau

- Mae’r ffurflen mynegi diddordeb wedi’i datblygu’n ddigidol ac mae ar gael ichi ar ffurf electronig ar RPW Ar-lein. Os ydych eisoes wedi cofrestru gydag RPW Ar-lein, i weld ffurflen Mynegi Diddordeb Glastir Uwch, ewch i’r adran Ceisiadau a Hawliadau.

- Os nad ydych wedi cofrestru gydag RPW Ar-lein eto a heb gael cod defnyddio, ffoniwch y Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid ar 0300 062 5004 **cyn gynted ag y medrwch.** Fe gewch chi wedyn y manylion sydd eu hangen arnoch trwy’r post.

- I gael help i lenwi’ch ffurflen Mynegi Diddordeb Glastir Uwch ar-lein, ewch i www.cymru.gov.uk/rpwarlein. Os oes angen rhagor o help arnoch i fynegi’ch diddordeb ar–lein neu os nad ydych yn gallu gwneud hynny ar-lein, cysylltwch â’r Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid **cyn gynted ag y medrwch** i drafod yr help digidol sydd ar gael ichi.

- Darllenwch y Llyfryn Esboniadol hwn a’r Llyfryn Sut i Lenwi cyn mynegi’ch diddordeb ar-lein. Os cewch eich dewis ar gyfer Glastir Uwch a’ch bod wedyn yn newid eich meddwl ar ôl i Reolwr Contractau Glastir ymweld â chi, cewch eich gwahardd o’r cynllun am hyd at ddwy flynedd. Mae’n bwysig felly eich bod yn deall yr holl reolau cyn mynegi’ch diddordeb a chyn derbyn ymweliad gan Reolwr Contractau Glastir.

- Rhaid i’r ffurflen Mynegi Diddordeb ar gyfer contract Glastir Uwch 2016 ein cyrraedd erbyn canol nos 6 Mawrth 2015.

- Gofalwch eich bod yn bodloni holl amodau’r cynllun am bum mlynedd lawn y contract.

- Bydd gofyn ichi gyflwyno Ffurflen Cais Sengl (SAF) bob blwyddyn am oes y contract.

- Cofiwch ateb yn brydlon unrhyw gwestiynau y gallai Llywodraeth Cymru ofyn ichi am eich ffurflen Mynegi Diddordeb. Gallai peidio â gwneud hynny olygu peidio â rhoi contract Glastir Uwch 2016 ichi.

Nôl i'r cynnwys

- Nid yw’r cynllun Glastir wedi cael ei gymeradwyo gan y Comisiwn Ewropeaidd eto. Gallai’r gymeradwyaeth pan ddaw, olygu newid y canllawiau hyn. Cyhoeddir y newidiadau yn Gwlad (www.gwladarlein.org) a lle gwelwn fod angen, byddwn yn cysylltu â’r rheini yr effeithir arnynt.

Nôl i'r cynnwys

Adran A – Cyflwyniad

Cynllun sy'n ymrwymo ffermwr i reoli tir mewn ffordd gynaliadwy ar ei fferm gyfan am bum mlynedd yw Glastir Uwch. Ei nod yw gwireddu'r amcanion amgylcheddol canlynol:

- Lleihau allyriadau Carbon a Nwyon Tŷ Gwydr.
- Addasu i hinsawdd sy'n newid a chryfhau gallu busnesau fferm a choedwigaeth i wrthsefyll ei effeithiau.
- Rheoli ein hadnoddau dŵr i wella ansawdd dŵr a lleihau'r perygl o lifogydd.
- Cyfrannu at wneud ffermydd, coedwigaeth a'r gymuned wledig ehangach yn fwy economaidd gynaliadwy.
- Diogelu'r dirwedd a'r amgylchedd hanesyddol tra'n gwella mynediad ato.
- Cyfrannu at wyrdroi'r dirywiad ym mioamrywiaeth cynhenid Cymru.

Bydd Llywodraeth Cymru'n cynnig help ariannol trwy Glastir Uwch i dalu am waith amgylcheddol yn y mannau sy'n cynnig y cyfleoedd gorau i wireddu amcanion Glastir Uwch. Bydd ymgeiswyr ar gyfer Glastir Uwch yn cael eu dewis ar ôl mynegi diddordeb ynddo wrth Lywodraeth Cymru. Caiff ffurflenni Mynegi Diddordeb eu sgorio yn ôl eich gallu i gyfrannu at wireddu amcanion Glastir Uwch. Bydd y rheini fydd yn gallu cyfrannu fwyaf at wireddu'r amcanion amgylcheddol yn cael y sgoriau uchaf a'u dewis ar gyfer Glastir Uwch. Efallai y bydd gofyn i ffermwyr a rheolwyr tir sy'n cael eu dewis i gymryd rhan yn Glastir Uwch ystyried newid eu harferion ffermio er mwyn gallu gwireddu'r amcanion a chadw at amodau'r contract.

Nid oes gofyn bod gennych gontract Glastir Sylfaenol i allu cael contract Glastir Uwch. Fodd bynnag, bydd yn dal yn bosib ichi ymuno â Glastir Uwch os oes gennych Glastir Uwch cyn belled â'i fod wedi dechrau cyn dechrau contract Glastir Uwch.

Canllaw i ffermwyr a rheolwyr tir sydd am Fynegi Diddordeb yn Glastir Uwch yw hwn. Nid yw'n ymdrin â phob agwedd ar y pwnc a gallai newid. Nid yw'r cynllun wedi'i gymeradwyo gan y Comisiwn Ewropeaidd eto a gallai'r gymeradwyaeth pan ddaw olygu newid y canllawiau hyn. Cyhoeddir y newidiadau yn Gwlad (www.gwladarlein.org) a lle gwelwn fod angen, byddwn yn cysylltu â'r rheini yr effeithir arnynt.

Telir am Glastir Uwch ar y cyd gan Lywodraeth Cymru a'r Comisiwn Ewropeaidd fel rhan o Raglen Datblygu Gwledig Cymru ar gyfer 2014-2020.

Rheolir y cynllun Glastir Uwch gan yr Offeryn Statudol Cymreig sy'n ymdrin â Rhaglenni Datblygu Gwledig, Rheoliadau (UE) y Cyngor rhif 1305/2013, 1303/2013 a 1306/2013, Rheoliadau (UE) y Comisiwn rhif 808/2014 ac 809/2014 a Rheoliadau Dirprwyedig y Comisiwn (UE) 640/2014 ac 807/2014 (fel y gallent gael eu newid o dro i dro). Mae copïau o'r Rheoliadau hyn i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru yn www.cymru.gov.uk neu gallwch ofyn i Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid Taliadau Gwledig Cymru am gopïau.

Adran B – Gofynion Rheoli Glastir Uwch

Bydd gofynion rheoli Glastir Uwch yn cynnwys y canlynol:

- Trawsgydymffurfio
- Cod y Fferm Gyfan
- Opsiynau Rheoli Glastir
- Gwaith Cyfalaf Glastir Uwch.

Trawsgydymffurfio

Set o ofynion gorfodol yw Trawsgydymffurfio y mae'n rhaid cadw atyn nhw ar yr holl dir rydych yn ei ffermio:

- cadw tir mewn Cyflwr Amaethyddol ac Amgylcheddol Da (CAAD/*GAEC)* trwy fodloni nifer o safonau sy'n ymwneud â diogelu pridd, cynefinoedd a nodweddion y dirwedd; a
- bodloni'r Gofynion Rheoli Statudol (SMR), sy'n ymwneud â'r amgylchedd, iechyd pobl a phlanhigion, iechyd a lles anifeiliaid a thagio ac olrhain da byw.

Cewch fanylion llawn y safonau Trawsgydymffurfio yn y '*Canllaw i Ffermwyr am Drawsgydymffurfio'* ac ar wefan Llywodraeth y Cynulliad ar www.cymru.gov.uk

Cod y Fferm Gyfan

Set o ofynion gorfodol yw Cod y Fferm Gyfan y mae'n rhaid cadw atyn nhw am gyfnod llawn y contract ar yr holl dir sy'n dod o dan y contract.

Cewch ragor o fanylion yn Llyfryn Rheolau Glastir Uwch: Cod y Fferm Gyfan a'r Opsiynau Rheoli.

Opsiynau Rheoli Glastir Uwch

Mae yna ryw 90 o Opsiynau Rheoli sy'n seiliedig ar arwynebedd i gyfrannu at wireddu amcanion penodol Glastir sy'n sail i nodau Glastir. Mae copi o'r rhestr i'w weld yn Atodiad 1. Bydd yr Opsiynau Rheoli sydd ar gael ichi yn dibynnu ar yr amcanion y gwelwn y bydd eich daliad yn gallu eu gwireddu ac ar natur y tir. Gallai'r mathau o opsiynau a allai fod ar gael ichi gynnwys:

- Opsiynau tir âr fel ydau gwanwyn heb eu chwistrellu neu gnydau gorchudd i fywyd gwyllt. Bwriad y cnydau hyn yw darparu bwyd a chysgod i rywogaethau fel y durtur a'r blodau prin sy'n tyfu ar dir âr.

- Opsiynau rheoli cynefinoedd ar weundir, tir pori a choetir ac ati. Er enghraifft, troi tir yn weirglodd er mwyn darparu bwyd i wenyn a rhwystro pridd a maethynnau rhag cael eu golchi i gyrsiau dŵr.

- Opsiynau rheoli maethynnau fel chwistrellu slyri i'r pridd a chynlluniau rheoli maethynnau rhag gwasgaru slyri a gwrtaith yn ddiangen fel bod llai o faethynnau'n treiddio trwy'r pridd i gyrsiau dŵr.

Dim ond yr Opsiynau Rheoli sy'n cyfrannu at wireddu'r amcanion y cafodd y fferm ei dewis o'u herwydd y gallwch eu cynnwys yn eich contract Glastir Uwch. Er enghraifft, os mai un o'r amcanion sydd wedi'u dewis ar gyfer eich fferm yw cornchwiglod, byddai Opsiynau Rheoli addas yn cynnwys rheoli tir pori gwlyb a thyfu ydau'r gwanwyn.

Os oes gennych goetir lled-naturiol hynafol, bydd gofyn ichi wahardd stoc ar o leiaf 80% ohono a chan ddibynnu ar faint o goetir sydd gennych ar eich fferm, mae'n bosib y bydd gofyn ichi baratoi Cynllun Rheoli Coedwig. Bydd gofyn i Gynlluniwr Rheoli baratoi'r Cynllun Rheoli. Bydd hwnnw neu honno wedi'i gofrestru gyda Llywodraeth Cymru a bydd arian ar gyfer paratoi'r Cynllun Rheoli ar gael trwy Glastir. Dim ond gwaith fydd wedi'i nodi yn y Cynllun Rheoli gaiff fod yn rhan o gontract Glastir Uwch.

Os oes gennych dir mewn ardal Blaenoriaeth Ansawdd Dŵr a/neu ardal Misglen Berlog yr Afon, efallai y daw swyddog o Cyfoeth Naturiol Cymru i'ch gweld i nodi pa waith allai'ch helpu i reoli a defnyddio dŵr a maethynnau pridd yn well. Er mwyn gallu gwneud hynny, bydd angen i swyddog Cyfoeth Naturiol Cymru godi samplau pridd ac asesu'r fferm. Efallai y bydd angen paratoi Cynllun Rheoli Tail a Chynllun Rheoli Maethynnau hefyd ar gyfer eich fferm. Bydd y pecyn hwn yn helpu Rheolwr y Contract i ddewis yr Opsiynau Rheoli mwyaf addas i sicrhau'r canlyniadau gorau wrth geisio gwireddu'r amcanion hyn.

Byddwch yn cael eich talu fesul hectar am gynnal Opsiynau Rheoli ac mae gan bob opsiwn ei gyfradd dalu ei hun. Cewch weld manylion yr Opsiynau Rheoli a'u cyfraddau talu yn Atodiad 2.

Gwaith Cyfalaf Glastir Uwch

Mae tua 190 o opsiynau Gwaith Cyfalaf ar gael fel rhan o Glastir Uwch i gyflawni amcanion penodol. Dyma'r math o Waith Cyfalaf sydd ar gael:

- ffiniau fel ffensio neu adfer waliau cerrig – ar gyfer rheoli stoc at ddiben Opsiynau Rheoli penodol neu i wella nodweddion y dirwedd
- gosod cwlfertau ar gyfer lleihau erydiad pridd neu i reoli dŵr
- rheoli llystyfiant fel rhododendron neu rug – er mwyn cynyddu bioamrywiaeth
- gwella mynediad i'r cyhoedd e.e. gatiau a chamfeydd
- gwaith i wella nodweddion neu adeileddau hanesyddol

Dim ond Gwaith Cyfalaf sy'n gallu gwireddu'r amcanion ar gyfer eich fferm y gallwn ei gynnig ichi yn eich contract Glastir Uwch. Er enghraifft, mae adfer perthi (gwrychoedd) yn cyfrannu at amcanion ystlumod pedol a chardwenyn llwydfrown. Hefyd, gellir cyflawni amcanion y dirwedd a'r dirwedd hanesyddol trwy gynnal gwaith fel adfer waliau cerrig.

Mae gan bob Gwaith Cyfalaf ei gyfradd dalu ei hun a rhaid cwblhau'r gwaith yn y flwyddyn a nodir yn eich contract. Os na chaiff y Gwaith Cyfalaf ei gwblhau yn y flwyddyn a nodir, gallai hynny na chewch eich talu neu gael eich cosbi. Cewch ragor o fanylion am Waith Cyfalaf a'u cyfraddau talu yn Atodiad 3.

Nôl i'r cynnwys

Adran C – Pwy sy'n Gymwys

Cynllun fferm gyfan yw Glastir Uwch. Mae hynny'n golygu bod yn rhaid ichi gynnwys yr holl dir rydych yn berchen arno neu sydd o dan ein rheolaeth lwyr. Os ydych yn cael cynnig contract ac y gwelir wedi hynny na wnaethoch gynnwys eich holl dir cymwys, gallai'ch contract gael ei ddiddymu ac efallai bydd yn rhaid ichi dalu'r arian a'r llog yn ôl.

I fod yn gymwys am Glastir Uwch:

- byddwch yn gwsmer cofrestredig gyda Llywodraeth Cymru a byddwch wedi cael Cyfeirnod Cwsmer (CRN).
- byddwch wedi cofrestru'ch tir i gyd gyda System Adnabod Parseli Tir Llywodraeth Cymru
- bydd gennych o leiaf 3 hectar o dir cymwys
- dim ond chi fydd yn hawlio Cymorth Ewropeaidd (e.e. y Taliad Sylfaenol (BPS) a Glastir) ar y tir
- rhaid ichi gynnwys eich holl dir cymwys yn eich contract Glastir Uwch.

Pa dir sy'n gymwys

- Yr holl dir y bydd gennych reolaeth lwyr arno am oes y contract (pum mlynedd). Os ydych yn denant ac yn annhebygol o fod â rheolaeth lwyr am y cyfnod pum mlynedd lawn, gallwch ofyn am Warant Landlord a thrwy hynny, ei gynnwys. Cewch fwy o fanylion yn Atodiad 4.

- Dim ond caeau cyfain fydd yn gymwys.

- Dim ond parseli yng Nghymru fydd yn gymwys.

- Tir Comin sydd wedi'i gofrestru fel parsel ar LPIS Llywodraeth Cymru, ac mai dim ond chi sydd â hawliau cofrestredig i bori da byw arno neu chi yw'r unig hawlydd a phorwr actif (ar yr amod eich bod wedi cael cydsyniad ysgrifenedig pawb arall sydd â hawliau pori cofrestredig).

Pa dir sydd ddim yn gymwys ar gyfer Glastir Uwch

- Tir y tu allan i Gymru
- Tir Comin â mwy nag un porwr
- Caeau sy'n cael eu cyd-bori
- Rhannau o gaeau
- Caeau sy'n cael eu defnyddio gan ymgeisydd arall i hawlio taliadau eraill y Polisi Amaethyddol Cyffredin (PAC)
- Tir wedi'i ddatblygu e.e. safleoedd carafanau parhaol, cyrsiau golff
- Caeau llai na 0.1 hectar o faint.

Tir mewn cynlluniau eraill

Mae manylion y berthynas rhwng Glastir Uwch a thir sydd o dan gynlluniau eraill wedi'u nodi isod.

Cynllun y Taliad Sylfaenol (BPS)

Os oes gennych dir rydych yn hawlio BPS arno yn 2015, cewch hawlio Glastir Uwch ar y tir hwnnw. Gallai tir yr ydych yn cynnal Opsiynau Rheoli Glastir Uwch arno nad ydynt yn bodloni gofynion y BPS (e.e.coridorau glan nant) fod yn gymwys am daliadau BPS os defnyddioch chi'r tir i hawlio taliad SPS arno yn 2008. Fodd bynnag, os oes gennych barsel sy'n llai na'r darn lleiaf o dir y caniateir talu BPS arno a phyllau dŵr a grëwyd o dan Glastir, efallai na fyddant yn gymwys am BPS. Cewch fwy o fanylion yn y Llyfryn Rheolau BPS diweddaraf.

Glastir Sylfaenol

Os oes gennych gontract Glastir Sylfaenol eisoes, does dim i'ch rhwystro rhag cyflwyno ffurflen Mynegi Diddordeb Glastir Uwch, gyda'r contract i ddechrau ar 1 Ionawr 2016. Nid yw'n ofyn mwyach bod gennych gontract Glastir Sylfaenol er mwyn gallu cael contract Glastir Uwch, ac mae'r rheini sydd ar Lefel Mynediad Is Glastir Sylfaenol hefyd yn cael cyflwyno ffurflen Mynegi Diddordeb.

Unwaith y byddwch wedi'ch dewis ar gyfer Glastir Uwch, ni chewch wneud cais ar gyfer Glastir Sylfaenol heb dynnu'ch ffurflen Mynegi Diddordeb Glastir Uwch yn ôl. Ar ôl llofnodi

contract Glastir Uwch, ni fydd Llywodraeth Cymru'n derbyn rhagor o geisiadau i ymuno â Glastir Sylfaenol gennych.

Os oes gennych gontract Glastir Sylfaenol eisoes, efallai y bydd yn rhaid ichi newid eich Opsiynau Rheoli os oes gennych rai nad ydyn nhw'n gyson ag amcanion Glastir Uwch.

Tir Comin Glastir

Os ydych yn Gymdeithas Bori sydd â chontract Tir Comin Glastir ond ichi gael cynnig contract Glastir Uwch o'r blaen, ni fyddwch mwyach yn gymwys ar gyfer Glastir Uwch

Glastir Organig

Os oes gennych dir o dan gontract Glastir Organig, gallwch ei gynnwys yn eich contract Glastir Uwch. Ond efallai, o dan Glastir Uwch, y bydd gofyn ichi wahardd stoc o rai mannau. Bydd hynny'n eu gwneud yn anghymwys ar gyfer Glastir Organig. Nid yw opsiynau Glastir Uwch ar dir âr yn gymwys fel cnydau Cyfradd Dalu 1 o dan Glastir Organig.

Am ragor o wybodaeth am Glastir Organig, ewch i wefan Llywodraeth Cymru www.cymru.gov.uk

Cynlluniau Coetir

Gallwch gynnwys coetir o dan y Cynllun Premiwm Coetir Ffermydd, Cynllun Grantiau Coetir, Premiwm Tir wedi'i Wella, Coetiroedd Gwell i Gymru, Rheoli Coetir Glastir, Creu Coetir Glastir a Phremiwm Creu Coetir Glastir yn eich contract Glastir Uwch, ond chewch chi ddim cynnal Opsiynau Rheoli Glastir Uwch arno.

Tir sy'n rhan o Gytundeb Rheoli Cyfoeth Naturiol Cymru

Gallwch gynnwys tir sy'n dod o dan Gytundeb Rheoli Adran 15 (A.15) neu Adran 16 (A.16) gyda Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) fel rhan o dir eich contract Glastir Uwch ond chewch chi ddim cynnal Opsiynau Rheoli Glastir Uwch arno oherwydd y perygl ichi gael eich talu ddwywaith am yr un peth.

Cytundebau Rheoli Henebion Rhestredig

Gallwch gynnwys Henebion Rhestredig a thir sy'n destun cytundeb rheoli CADW fel rhan o dir eich contract Glastir Uwch ond chewch ddim cynnal Opsiynau Rheoli Glastir Uwch arno.

Y Gronfa Natur

Os ydych yn cael eich talu gan y Gronfa Natur i gynnal gweithgareddau, efallai na fydd y tir y cynhelir y gweithgareddau hyn arno yn gymwys ar gyfer Glastir Uwch gan fod perygl ichi gael eich talu ddwywaith am yr un peth.

Arian o Ffynonellau Eraill

Os byddwch yn cael taliad o ffynhonnell arall ar gyfer rheoli gwaith sydd ei angen o dan Opsiwn Rheoli Glastir Uwch, bydd hynny'n cael ei ystyried fel enghraifft o gael eich talu ddwywaith.

Cofiwch mai'ch cyfrifoldeb chi yw peidio â dewis Opsiwn Rheoli neu Waith Cyfalaf o dan eich contract Glastir Uwch sy'n gorgyffwrdd â chytundeb arall a'ch cyfrifioldeb chi yw sicrhau hefyd nad yw gofynion rheoli'r cynlluniau'n gwrthdaro.

Os gwelir wedyn eich bod yn cael arian o ffynhonnell arall i gynnal Opsiwn Rheoli Glastir Uwch, gallai hynny arwain at gosb ariannol, gofyn ichi ad-dalu'r taliadau ac o bosibl, dod â'ch contract i ben.

Tir Dynodedig

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA, Gwarchodfa Natur Genedlaethol (GNG), Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA)

Os oes gennych dir sydd wedi'i ddynodi'n SoDdGA (gan gynnwys ACA ac AGA) neu GNG, gallwch ei gynnwys yn eich contract Glastir Uwch. Rhaid gofalu serch hynny nad yw gofynion eich Contract Glastir yn gwrthdaro â gofynion rheoli'r dynodiadau hyn.

Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yw'r awdurdod sy'n gyfrifol am reoli SoDdGAoedd a Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol. Mae gofyn cyfreithiol i ofyn i CNC am ei ganiatâd ysgrifenedig cyn cynnal Opsiynau Rheoli ar y tir hwn.

Parciau a Gerddi Cofrestredig, Henebion Rhestredig a Nodweddion eraill yr Amgylchedd Hanesyddol

Rhaid i chi ofalu nad yw gofynion eich Contract Glastir Uwch yn gwrthdaro â gofynion rheoli tir sydd wedi'i ddynodi'n Heneb Restredig nac yn difrodi Parciau a Gerddi Cofrestredig, Heneb sydd wedi'i Rhestru a Nodweddion eraill yn yr Amgylchedd Hanesyddol. CADW yw'r corff sy'n gyfrifol am reoli Henebion Rhestredig a Pharciau a Gerddi Cofrestredig. Os ydych am gynnal Opsiwn Rheoli ar y tir hwn, efallai y bydd angen ei ganiatâd ysgrifenedig arnoch i gynnal yr Opsiwn Rheoli hwnnw.

Os ydych am gynnal Opsiwn Rheoli sy'n golygu tyrchu'r tir ar Nodwedd yn yr Amgylchedd

Hanesyddol, bydd angen caniatâd eich Ymddiriedolaeth Archeolegol Leol arnoch.

Tir ar gyfer Chwaraeon

Os ydych am ddefnyddio'ch tir i gynnal chwaraeon arno, byddai hynny'n groes i'ch contract (e.e. difrod i dir cynefin) a rhaid i chi beidio â'i gynnwys yn eich Contract Glastir.

Nid yw tir sy'n cael ei ddefnyddio'n barhaol at bwrpas cynnal chwaraeon (e.e. cwrs golff) yn gymwys ar gyfer Glastir Uwch.

Mae'n dderbyniol cynnal gweithgareddau cefn gwlad isel eu heffaith fel saethu, pysgota, llwybrau moduro a marchogaeth cyn belled nad ydynt yn arwain at ddifrodi cynefinoedd. Wrth ystyried gweithgareddau o'r fath, byddai'n gyngor da dilyn y Cod Ymarfer Da perthnasol, fel Cod Ymarfer Trefnu a Rheoli Digwyddiadau Beiciau Modur Cystadleuol oddi ar y Ffordd (www.mscode.co.uk).

Adran D – Ceisio am Glastir Uwch

Mae'r Adran hon yn esbonio sut mae Mynegi Diddordeb yn Glastir Uwch a beth yw trefn y broses ddewis.

Cyflwyno ffurflen Mynegi Diddordeb

Cewch Fynegi Diddordeb yn Glastir Uwch trwy fynd i Taliadau Gwledig Cymru (RPW) Ar-lein. Os oes gennych Gyfeirnod Cwsmer (CRN) eisoes, dylech fod wedi cael llythyr yn Chwefror 2014 gyda Chod Defnyddio ichi allu creu cyfrif. Os ydych wedi'i golli, ffoniwch y Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid ar 0300 062 5004 (Llun – Iau 8:30 – 17:00, Gwener 8:30 – 16:30) a dweud wrth y cysylltydd beth yw'ch CRN. Caiff Cod Defnyddio ei anfon atoch.

Ar ôl ichi gofrestru, gallwch fynd yn syth i'ch cyfrif RPW Ar-lein o www.cymru.gov.uk/rpwarlein. Fe welwch ffurflen Mynegi Diddordeb Glastir Uwch yn yr adran Ceisiadau a Hawliadau ac mae cyfarwyddiadau manwl wedi'u paratoi ichi ar sut i'w llenwi ar www.cymru.gov.uk/rpwarlein.

Os oes gennych gwestiynau ynghylch sut i gofrestru ar gyfer RPW ar-lein neu lenwi'ch ffurflen Mynegi Diddordeb, ffoniwch y Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid ar 0300 062 5004 i drafod yr help digidol sydd ar gael ichi.

Cewch fwy o fanylion am Taliadau Gwledig Cymru Ar-lein ar wefan Llywodraeth Cymru (www.cymru.gov.uk/rpwarlein).

Er mwyn Mynegi Diddordeb mewn contract Glastir Uwch sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2016, rhaid cyflwyno'r ffurflen rhwng 9 Chwefror 2015 a chanol nos 6 Mawrth 2015. Gan ddibynnu ar faint o arian fydd ar gael, mae'n debyg y daw'r cyfle nesaf i gyflwyno ffurflen Mynegi Diddordeb yn ystod hydref 2015, hynny ar gyfer contractau Glastir Uwch sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2017.

Pwysig: Os cewch eich dewis ar gyfer Glastir Uwch a'ch bod wedyn yn tynnu'ch cais yn ôl ar ôl i Reolwr Contractau Glastir ymweld â chi, cewch eich gwahardd rhag ymgeisio am Glastir Uwch am ddwy flynedd. Mae'n bwysig felly'ch bod yn darllen ac yn deall yr holl wybodaeth am Glastir Uwch cyn Mynegi'ch Diddordeb.

Y Broses Ddewis

Mae proses ddewis Glastir Uwch yn asesu gallu pob daliad i gyfrannu at amcanion a nodau Glastir. Mae nifer o fapiau wedi'u cynhyrchu sy'n dangos sut mae amcanion Glastir Uwch wedi'u rhannu trwy'r wlad. Byddwn yn asesu gallu'ch daliad chi i wireddu'r amcanion sydd wedi'u nodi ar y mapiau a byddwn yn rhoi sgôr iddi fydd yn adlewyrchu ei gallu i wireddu'r amcanion hynny. Bydd Rheolwr Contractau Glastir yn ymweld â'r ffermydd fydd wedi cael y sgoriau uchaf i drafod y cyfuniad mwyaf addas o Opsiynau Rheoli a Gwaith Cyfalaf i'w cynnal ar gyfer yr amcanion y cafodd y daliad ei ddewis i'w gwireddu. Gallai'r broses sgorio newid yn y dyfodol os bydd ein blaenoriaethau Glastir yn newid. Hynny yw, gallai cais sydd wedi cael sgôr isel eleni fod yn llwyddiannus yn y dyfodol pe bai'n blaenoriaethau'n newid. Byddwn yn rhoi gwybod ichi a fydd eich cais yn llwyddiannus gan restru'r amcanion a ddefnyddiwyd i gyfrif sgôr eich fferm.

Ymweliad Rheolwr Contractau Glastir

Os cewch eich dewis ar gyfer Glastir Uwch, bydd Rheolwr Contractau Glastir yn trefnu i ymweld â'ch daliad. Bydd gan Reolwr y Contract wybodaeth arbenigol fydd yn ddefnyddiol i benderfynu pa Opsiynau Rheoli a Gwaith Cyfalaf fyddai fwyaf addas i wireddu'r amcanion ar eich daliad.

Contractau Glastir Uwch

Ar ôl ymweld â'ch fferm a chael trafodaeth â chi, bydd Rheolwr eich Contract yn llunio contract Glastir Uwch ar gyfer eich daliad. Meddyliwch yn galed a yw'r contract hwn yn addas ichi a'ch busnes. Os ydych chi'n hapus â'r contract, llofnodwch ddau gopi o Adran 5 ac anfon un o'r copïau i Lywodraeth Cymru. Os ydych am ofyn am newidiadau, cysylltwch â Rheolwr eich Contract cyn gynted ag y medrwch er mwyn iddo allu eu hystyried. Ni fydd modd i Reolwr eich Contract wneud newidiadau mawr i'r contract gan mai'r Opsiynau Rheoli a'r Gwaith Cyfalaf sydd wedi'u dewis fydd y rhai gorau ar gyfer yr amcanion y cafodd eich daliad ei ddewis i'w gwireddu.

Os byddwch yn dewis peidio â llofnodi'r Contract, caiff y cynnig ei wrthod ac ni fyddwch yn cael Mynegi Diddordeb yn Glastir Uwch eto am ddwy flynedd.

Adran E – Taliadau

Byddwch yn cael taliad rheoli bob blwyddyn ar gyfer Cod y Fferm Gyfan (WFC) a'r Opsiynau Rheoli fydd yn eich contract. Byddwch yn cael eich talu'n ôl-weithredol, hynny yw cewch eich talu am yr hyn gwnaethoch chi ym mlwyddyn y contract, o fis Chwefror yn y flwyddyn ganlynol ar ôl i'ch cais gael ei ddilysu'n llawn. Er enghraifft, ar gyfer opsiynau rheoli blynyddol 2016, byddwch yn cael eich talu o Chwefror 2017.

I gael eich taliadau rheoli blynyddol, rhaid dilysu'r canlynol yn llwyddiannus:

- Ffurflenni Cais Sengl;
- yr holl dir sydd wedi'i ddatgan o dan bob cynllun Datblygu Gwledig sy'n seiliedig ar arwynebedd a'ch
- bod wedi cydymffurfio â rheolau pob cynllun Datblygu Gwledig sy'n seiliedig ar arwynebedd.

Bydd Llywodraeth Cymru'n eich talu trwy BACS yn unig ac mewn punnoedd. Os ydych eisoes yn derbyn cymorth ariannol, trwy'r system BACS yr ydym yn eich talu, felly nid oes unrhyw beth arall ichi ei wneud. Os ydych yn gwsmer newydd i'r Adran, bydd gofyn ichi lenwi ffurflen BACS. Gofynnwch i'r Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid am gopi.

Bydd yn rhaid ichi hawlio Gwaith Cyfalaf Glastir Uwch ar wahân yn ystod y flwyddyn galendr a nodir yn eich contract. Byddwn yn eich talu am eich Gwaith Cyfalaf ar ôl inni gadarnhau bod eich ffurflenni hawlio Gwaith Cyfalaf yn gywir.

Er mwyn ichi gael eich talu, rhaid ichi:

- fod wedi cael Contract Glastir Uwch a byddwch wedi cadw at holl ofynion y contract, gan gynnwys Trawsgydymffurfio
- cyflwyno Ffurflen Gais Sengl bob blwyddyn i hawlio'ch Taliad Rheoli blynyddol. Rhaid ichi hawlio taliadau erbyn 15 Mai fan hwyraf bob blwyddyn rhag cael eich cosbi am hawlio'n hwyr.
- datgan yr holl dir amaethyddol ac anamaethyddol sydd ar eich daliad ar y Ffurflen Cais Sengl

- peidio â gwneud datganiad ffug neu gamarweiniol na rhoi gwybodaeth ffug neu gamarweiniol

- peidio â chreu amodau ffug i gael y taliadau (er enghraifft, rhannu caeau er mwyn cael y taliad uwch)

- caniatáu i'ch holl dir gael ei archwilio unrhyw bryd ar ôl cael rhybudd gan Lywodraeth Cymru neu berson awdurdodedig arall a byddwch yn rhoi i Lywodraeth Cymru neu'r person awdurdodedig unrhyw ddogfen neu gofnod y gallai ofyn amdani/amdano

- rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru o fewn 30 diwrnod ar ôl unrhyw newid sy'n effeithio ar eich contract neu dir sy'n rhan o'ch contract Glastir Uwch.

- cyflwyno ffurflen hawlio Gwaith Cyfalaf yn y flwyddyn a nodir yn eich contract gan ddefnyddio'r ffurflen a roddir ichi. Gofalwch eich bod hefyd yn darparu unrhyw ddogfennau ategol allai fod eu hangen ar gyfer eitemau o Waith Cyfalaf penodol, fel derbynebau neu anfonebau

Nôl i'r cynnwys

Adran F – Newid y Contract

Trosglwyddo neu Werthu Tir sydd o dan Gontract

Wrth arwyddo'ch contract Glastir Uwch, rydych yn gwneud ymrwymiad am bum mlynedd. Os byddwch yn penderfynu gwerthu neu drosglwyddo'ch tir neu ran ohono yn ystod pum mlynedd eich contract, efallai y bydd gofyn i chi ad-dalu'r arian rydych eisoes wedi'i gael neu gael eich cosbi'n ariannol.

Os ydych am drosglwyddo contract Glastir Uwch i feddiannydd newydd, rhaid cael cymeradwyaeth Llywodraeth Cymru. Os ydy'r meddiannydd newydd yn dewis cymryd eich ymrwymiad chi oddi arnoch a bod y tir yn dal i fodloni'r amodau gofynnol ar gyfer ymuno â Glastir Uwch, rhaid i'r meddiannydd newydd barhau â'r ymrwymiad ar y tir hwnnw am weddill cyfnod y contract. Dylid gofalu fod y meddiannydd newydd yn gwybod am yr ymrwymiad Glastir Uwch cyn cytuno i drosglwyddo'r tir dan sylw.

Ar ôl trosglwyddo neu werthu rhan o'r tir, rhaid i unrhyw dir rydych wedi'i gadw ac sy'n dal yn rhan o'ch contract Glastir Uwch gwreiddiol barhau i fodloni amodau gofynnol Glastir. Os nad yw, bydd gofyn ichi ad-dalu pob taliad a wnaed ar y tir hwnnw, ynghyd â'r llog.

Os ydych yn trosglwyddo neu'n gwerthu unrhyw dir sy'n rhan o'ch contract Glastir Uwch, yna rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru trwy lythyr o fewn 30 diwrnod ar ôl i hynny ddigwydd. O beidio â rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru, byddwch yn debygol o gael eich cosbi.

Os byddwch yn trosglwyddo neu'n gwerthu tir sydd o dan gontract a bod Llywodraeth Cymru'n credu bod amcanion amgylcheddol Glastir Uwch wedi'u tanseilio o'r herwydd, gallai'r contract gael ei derfynu ac efallai y bydd yn rhaid i chi ad-dalu pob taliad ynghyd â'r llog.

Cael Rhagor o Dir yn ystod Cyfnod y Contract

Os ydych yn cael tir ar ôl dyddiad dechrau'ch contract nad oedd yn rhan o gontract Glastir Uwch, bydd gofyn ichi wneud cais i'r tir hwnnw gael bod yn rhan o'ch contract Glastir Uwch.

Newid y Tir a’r Gofyn i’n Hysbysu am Newidiadau i’r Tir

Rhaid i chi roi gwybod i Lywodraeth Cymru am newidiadau i’ch caeau o fewn 30 diwrnod ar ôl i’r newid ddigwydd.

Gallai’r newidiadau hynny gynnwys:

- Cofrestru caeau nad ydynt wedi’u cofrestru gydag IACS o’r blaen (h.y. caeau heb eu cofnodi ar y Ffurflen Gais Sengl (SAF))
- Rhannu caeau yn barhaol
- Uno caeau yn barhaol
- Newid ffiniau caeau
- Newid nodweddion parhaol caeau.

Hefyd, rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru o fewn y terfyn o 30 diwrnod ar ôl iddo ddigwydd os ydy meddianwyr y tir gan gynnwys perchennog newydd neu denantiaeth newydd, yn newid.

Rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru am y newidiadau hyn ar y *Ffurflen Gais Cynnal Caeau (FM)* cyn pen 30 diwrnod ar ôl i’r newid ddigwydd.

Newid i’r Ddeddfwriaeth (gan gynnwys Dehongliadau Newydd)

Mae Rheoliadau Ewrop yn cael eu newid o dro i dro. Bydd yn rhaid i chi gydymffurfio â’r newidiadau hynny ar ôl i Lywodraeth Cymru eich hysbysu amdanyn nhw.

Newid Rheolau’r Cynllun

Efallai weithiau, bydd angen newid eich contract. Er enghraifft, efallai y bydd angen diweddaru’r amodau rheoli yn sgil ymchwil wyddonol newydd, newid rheolau’r cynllun yn sgil newidiadau i Gynllun Datblygu Gwledig Cymru neu bennu cyfraddau talu newydd. Byddwn yn cyhoeddi’r newidiadau yn Gwlad ar wefan Llywodraeth Cymru (www.cymru.gov.uk) a lle bo gofyn, yn ysgrifennu atoch chi.

Adran G – Archwiliadau a Chofnodion

Mae Llywodraeth Cymru'n gorfod gwneud yn siŵr bod ffermwyr yn cadw at reolau Glastir Uwch. Bydd yn gwneud hynny trwy archwiliadau fferm a defnyddio'r Systemau Lleoli Global a lluniau o'r awyr a chan loeren.

Archwiliadau Fferm

Efallai y bydd angen i swyddogion archwilio gyfrif a chadarnhau nifer yr anifeiliaid ar eich daliad a chadarnhau manylion y tir a chywirdeb dogfennau a chofnodion. Pan fydd angen archwilio anifeiliaid, efallai bydd yn rhaid archwilio'r fuches neu'r ddiadell gyfan. Bydd disgwyl i chi grynhoi'r anifeiliaid i le cyfleus a gwneud yn siŵr bod llafur a chyfleusterau digonol ar gael i'w trin.

Gellir cynnal archwiliadau unrhyw adeg o'r flwyddyn ac archwilir yr holl ymrwymiadau y bydd modd eu harchwilio adeg yr ymweliad. Bydd Llywodraeth Cymru a'r corff gorfodi'n gwneud eu gorau glas i aflonyddu cyn lleied â phosib arnoch ond mae rhai archwiliadau'n gorfod cael eu cynnal heb rybudd. Gall archwiliadau gael eu cynnal fwy nag unwaith mewn blwyddyn.

Os byddwch yn gwrthod caniatáu archwiliad neu'n rhwystro'r archwilydd neu'n peidio â rhoi cymorth rhesymol iddo, fe allech golli'ch taliad a chael eich erlyn.

Cadw Cofnodion

Rhaid i chi gadw'r holl gofnodion a'r wybodaeth sydd eu hangen arnoch i gadarnhau eich bod wedi rhoi gwybodaeth gyflawn a chywir i ni a'ch bod wedi cadw at eich ymrwymiadau. Bydd gofyn ichi gadw cofnodion da byw a chofnodion gweithgareddau rheoli ar gyfer Cod y Fferm Gyfan a rhai Opsiynau Rheoli. Cewch dempledi enghreifftiol ar gyfer dyddiadur stocio a dyddiadur gwaith yn Atodiad 6

Bydd gofyn ichi hefyd

- roi gwybodaeth i Lywodraeth Cymru am eich contract Glastir Uwch a hynny o fewn y cyfnod a bennir gan Lywodraeth Cymru

- darparu i Lywodraeth Cymru, ei phersonau â chaniatâd a'i hasiantwyr, gofnodion, cyfrifon, derbynebau a gwybodaeth arall gan gynnwys cyswllt â data cyfrifiadur sy'n

ymwneud â’ch contract Glastir Uwch, rhoi’r hawl i Lywodraeth Cymru gymryd dogfennau neu gofnodion neu i wneud copïau neu godi darnau ohonyn nhw.

Nôl i'r cynnwys

Adran H – Cosbau

Bydd ffermwyr yn cael eu cosbi am orddatgan neu danddatgan tir, am dorri rheolau Glastir ac am beidio â bodloni'r safonau trawsgydymffurfio.

Tanddatgan

Os na fyddwch yn datgan holl dir amaethyddol eich daliad ar y Ffurflen Cais Sengl (yr holl dir rydych yn berchen arno a'r tir sydd gennych ar rent ac nid dim ond y tir sy'n dod o dan Glastir e.e. coetir/coedwigaeth, traciau, buarthau, arwynebau caled ac ati), gallai'ch taliadau Cynllun Datblygu Gwledig a Chynllun Taliad Sengl gael eu lleihau.

Gorddatgan

Os gwelir bod arwynebedd sydd wedi'i ddatgan ar gyfer Glastir ar eich Ffurflen Cais Sengl (SAF) yn fwy na'r hyn sydd wedi'i weld mewn archwiliad, cewch eich cosbi am orddatgan. Cyfrifir y gosb gan ddefnyddio'r arwynebedd a gafodd ei ddatgan ar y SAF sy'n derbyn yr un gyfradd dalu (y cyfeirir atynt fel grwpiau cnydau).

Torri'r Contract

Cynhelir archwiliadau gweinyddol ac ar y fferm i weld a ydych yn torri contract Glastir ac os gwelir eich bod, cewch wybod trwy lythyr. Lle gwelir eich bod wedi torri'r contract, byddwn yn lleihau a/neu'n atal eich taliadau gan ddibynnu ar ba mor ddifrifol, mawr, parhaol ac ailadroddus oedd y tramgwydd gan ei gymhwyso i daliadau'r blynyddoedd blaenorol.

Os bydd Llywodraeth Cymru'n credu bod y tramgwydd mor ddifrifol nad oes modd ei gywiro, gallai derfynu'ch Contract. Mewn sefyllfaoedd difrifol iawn, gallai olygu hefyd eich gwahardd rhag ymuno â chynllun Datblygu Gwledig arall am hyd at ddwy flynedd.

Mae Llywodraeth Cymru'n asesu tramgwyddau yn ôl safonau dilysadwy sy'n cyfateb i'r amodau ar gyfer ymuno â'r cynllun. Mae matrics wedi'i lunio i benderfynu ar lefel y gosb i'w rhoi. Mae'r matrics cosbi a'r safonau dilysadwy i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru (www.cymru.gov.uk) .

Torri'r safonau Trawsgydymffurfio

Eich cyfrifoldeb chi yw bodloni'r holl safonau Trawsgydymffurfio am y flwyddyn galendr lawn ar hyd oes eich Contract. Os na fyddwch yn bodloni'r Gofynion Rheoli Statudol neu'r safonau Cadw Tir mewn Cyflwr Amaethyddol ac Amgylcheddol Da, boed yn fwriadol neu

drwy esgeulustod, gallech golli'ch taliad Glastir am flwyddyn neu fwy. Wrth benderfynu o faint y caiff eich taliad ei leihau, byddwn yn ystyried pa mor fawr, difrifol, parhaol ac ailadroddus y bu'r achos o anghydymffurfio.

Adran I - Y Drefn Apelio

Mae'r broses apelio yng Nghymru yn cynnig trefn apelio annibynnol i chi os ydych yn teimlo nad yw Llywodraeth Cymru wedi dod i benderfyniad cywir yn ôl rheolau Glastir.

Mae dau gam i'r broses apelio ffurfiol:

- Cam 1: pennaeth y Swyddfa Ranbarthol leol i adolygu'r achos
- Cam 2: Panel Apelio Annibynnol i adolygu'r achos (os bydd y ffermwr yn anhapus â'r penderfyniad yng Ngham 1). Bydd y Panel Annibynnol yn gwneud argymhelliad i'r Dirprwy Weinidog dros Amaethyddiaeth, Bwyd, Pysgodfeydd a Rhaglenni Ewropeaidd a fydd wedyn yn penderfynu'n derfynol ar y mater.

Daw'r broses apelio i ben pan gaiff penderfyniad y Gweinidog ei gyhoeddi. Nid oes tâl am gam cyntaf y broses ond codir tâl ar gyfer yr ail gam - £50 am wrandawiad ysgrifenedig a £100 am wrandawiad llafar. Bydd hwn yn cael ei dalu'n ôl i'r apeliwr os bydd ail gam y broses yn llwyddiannus neu'n rhannol lwyddiannus.
Rhaid i chi apelio i'ch Swyddfa Ranbarthol leol cyn pen 60 diwrnod ar ôl derbyn penderfyniad a allai effeithio ar eich taliad.

Cewch fwy o fanylion y broses apelio gan eich Swyddfa Ranbarthol.

Y Drefn Gwyno

Byddwn yn delio â chwynion o dan God Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gwynion. Cewch fwy o wybodaeth am sut i wneud cwyn gan eich Swyddfa Ranbarthol.

Mae croeso i chi ysgrifennu at unrhyw Aelod o'r Cynulliad am eich cwyn a hefyd at:
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru,
1 Ffordd yr Hen Gae,
Pen-coed
CF35 5LJ.

Adran J – Deddf Diogelu Data 1998: Hysbysiad Prosesu Teg

Mae'r hysbysiad hwn yn esbonio sut y bydd Llywodraeth Cymru’n defnyddio'r wybodaeth y byddwch yn ei rhoi ar ffurflen gais Glastir neu unrhyw ddogfen arall a ddefnyddir mewn cysylltiad â’ch cais i ymuno â chynlluniau Glastir, neu wybodaeth sy’n cael ei chreu neu ei chael o ganlyniad i geisiadau o’r fath. Bydd Llywodraeth Cymru ymhlith pethau eraill yn rhannu peth gwybodaeth ag asiantaethau a chyrff cyhoeddus eraill ac yn darparu peth i’r cyhoedd ei gweld.

Bydd yr wybodaeth yn cael ei defnyddio gan fwyaf i brosesu ac asesu’ch cais am Glastir Uwch. Fe gaiff Llywodraeth Cymru (neu ei hasiantwyr) ddefnyddio'r wybodaeth hefyd at bwrpasau eraill, gan gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig â'i swyddogaethau a'i dyletswyddau o dan Bolisi Amaethyddol Cyffredin y Gymuned Ewropeaidd a'i hymrwymiadau amgylcheddol statudol.

Rhesymau dros Rannu Data Personol

Defnyddir yr wybodaeth a geir gan ymgeiswyr at y dibenion canlynol:

- Bydd y partneriaid yn croeswirio gwybodaeth er mwyn sicrhau nad oes neb yn torri rheolau'r cynlluniau amaeth-amgylcheddol y maent yn eu gweinyddu
- Gweinyddu ceisiadau
- Cynhyrchu mapiau sy'n dangos y tir sy'n dod o dan y cytundebau
- Llunio adroddiadau o ddata o wahanol ffynonellau, ar gyfer eu cyhoeddi ar dudalennau gwefan Llywodraeth Cymru
- Paratoi crynodebau ystadegol
- Rhoi gwybodaeth i weinidogion iddynt allu gwneud penderfyniadau ynghylch newid polisïau ac ariannu
- Cysylltu â pherchnogion / defnyddwyr tir mewn argyfwng e.e. rheoli clefydau a rheoli tramgwyddau
- Diogelu hawliau ffermwyr mewn cadwraeth tir ac i ateb ymholiadau ynghylch ariannu
- I bartneriaid allu gwneud eu dyletswyddau cyfreithiol
- Datgelu gwybodaeth i awdurdodau rheoleiddio, fel Tollau ei Mawrhydi, Cyllid y Wlad a'r heddlu, lle bo lles y cyhoedd yn gofyn am hynny
- Cyhoeddi gwybodaeth ac ymateb i geisiadau am wybodaeth.

Cyhoeddi a Datgelu Gwybodaeth

Bydd yr wybodaeth yn cael ei rheoli a'i defnyddio gan Lywodraeth Cymru yn unol â'i hymrwymiadau a'i dyletswyddau o dan:

- Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Ganiatáu i'r Cyhoedd Weld Gwybodaeth
- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Diogelu Data 1998
- Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004
- Rheoliad (EC) rhif 908/2014 y Comisiwn.

Gall aelod o'r cyhoedd felly ofyn am gael gweld eich gwybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol amdanoch. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i Lywodraeth Cymru ryddhau'r wybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol amdanoch, wrth ymateb i gais o'r fath. Bob tro, wrth wneud, bydd yn cadw at y canllawiau yng Nghod Llywodraeth Cymru ar Ganiatáu i'r Cyhoedd Weld Gwybodaeth.

Mae copi o'r Cod i'w weld ar y rhyngrwyd yn:
www.cymru.gov.uk/cyhoeddiadau
www.wales.gov.uk/publications

Yn ôl Rheoliad (EC) rhif 908/2014 y Comisiwn, rhaid i Lywodraeth Cymru gyhoeddi gwybodaeth bob blwyddyn am y personau cyfreithiol sy'n derbyn taliadau'r Polisi Amaethyddol Cyffredin (PAC). Cyhoeddir taliadau pawb fydd wedi cael mwy na €1,250 mewn unrhyw flwyddyn. Cyhoeddir yr wybodaeth ar 30 Ebrill bob blwyddyn ar wefan chwiladwy a bydd yn cynnwys enw'r busnes a thref agosaf y sawl fydd wedi cael grant gyda manylion y symiau a'r cynlluniau y talwyd y grantiau trwyddynt. Ni chyhoeddir manylion y rheini fydd wedi cael llai na €1,250 mewn blwyddyn. Bydd yr wybodaeth ar gael ar wefan DEFRA: http://cap-payments.defra.gov.uk/

Hawliau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998

Mae Deddf Diogelu Data 1998 yn rhoi hawliau penodol i unigolion mewn perthynas â'r data personol a gedwir amdanynt. Dyma rai enghreifftiau o'r hawliau hyn, er nad yw hon yn rhestr gyflawn:

- Bod yr wybodaeth bersonol sydd gennym amdanynt yn cael ei phrosesu'n deg a chyfreithlon;

- Yr hawl i gael copïau o'r wybodaeth bersonol sydd gan Lywodraeth Cymru amdanynt, er y gall Llywodraeth Cymru wrthod gwneud hynny weithiau;
- Yr hawl, o dan rai amgylchiadau, i rwystro Llywodraeth Cymru rhag prosesu gwybodaeth bersonol os byddai gwneud hynny'n gwneud niwed neu'n achosi gofid;
- Yr hawl o dan rai amgylchiadau i ofyn am gywiro gwybodaeth anghywir.

Bydd hawl gan unigolion hefyd i ofyn i'r Comisiynydd Gwybodaeth, sy'n gorfodi ac yn cadw golwg ar Ddeddf Diogelu Data 1998, farnu a fyddwn, wrth brosesu'ch gwybodaeth bersonol, yn debygol o gadw at amodau'r Ddeddf.

Nid aiff yr wybodaeth y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd oni bai bod rheswm da dros wneud hynny (e.e. pe bai clefyd yn mynd ar led). Os bydd rheswm da, bydd Llywodraeth Cymru'n gwneud yn siwr bod yr wybodaeth yn dal i gael ei phrosesu yn unol â Deddf Diogelu Data 1998.

Gofyn am fwy o Wybodaeth

Am ragor o wybodaeth ynghylch yr wybodaeth fydd yn cael ei chasglu a sut y bydd yn cael ei defnyddio, os oes gennych bryderon ynghylch cywirdeb eich data personol neu os ydych am arfer eich hawliau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998, cysylltwch â Chanolfan Gyswllt i Gwsmeriaid Taliadau Gwledig Cymru.

Adran K – Manylion Cysylltu

Mae yna wybodaeth bwysig ar wefan Llywodraeth Cymru www.cymru.gov.uk/amgylcheddachefngwlad ac yn Gwlad, y cylchgrawn deufisol www.gwladarlein.org.

Dyma fanylion cysylltu:

Y GANOLFAN GYSWLLT I GWSMERIAID

Taliadau Gwledig Cymru

PO Box 1081

Caerdydd

CF11 1SU

Ffôn: 0300 062 5004

Ffacs: 01286 662193

E-bost: rpwonline@wales.gsi.gov.uk

Cysylltiadau defnyddiol eraill

Ar gyfer tir sy'n SoDdGA, GNG, ACA neu AGA:

CYFOETH NATURIOL CYMRU

D/o Canolfan Gofal Cwsmeriaid

Tŷ Cambria

29 Heol Casnewydd

Caerdydd

CF24 0TP

Ffôn: 0300 065 3000

Ymholiadau cyffredinol: 0300 065 3000 (Llun-Gwe, 8am - 6pm)

Ymholiadau cyffredinol: enquiries@naturalresourceswales.gov.uk

Ar gyfer Henebion Rhestredig / parciau a gerddi cofrestredig:

CADW
Llywodraeth Cymru
Plas Caeriw
Uned 5/7 Cefn Coed
Parc Nantgarw
Caerdydd
CF15 7QQ
Ffôn: 01443 33 6000
Ffacs: 01443 33 6001
E-bost: Cadw@Wales.gsi.gov.uk

Ar gyfer henebion heb eu rhestru a nodweddion hanesyddol:

Ymddiriedolaeth Archeolegol Dyfed
Neuadd y Sir, Stryd Caerfyrddin, Llandeilo,
Sir Gaerfyrddin, SA19 6AF
Ffôn: 01558 823121
Ffacs: 01558 823133
E-bost: info@dyfedarchaeology.org.uk
www.dyfedarchaeology.org.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Morgannwg-Gwent
Heathfield House
Heathfield
Abertawe
SA1 6EL
Ffôn: 01792 655208
Ffacs: 01792 474469
E-bost: enquiries@ggat.org.uk
www.ggat.org.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Gwynedd
Craig Beuno, Ffordd y Garth, Bangor,
Gwynedd, LL57 2RT
Ffôn: 01248 352535
Ffacs: 01248 370925
E-bost: gat@heneb.co.uk
www.heneb.co.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Clwyd-Powys
41 Broad Street
Y Trallwng
Powys
SY21 7RR
Ffôn: 01938 553670
Ffacs: 01938 552179
E-bost: trust@cpat.org.uk
www.cpat.org.uk

Atodiad 1 – Amcanion Glastir Uwch

Enghreifftiau yw'r amcanion a restrir isod a gallent newid yn y dyfodol i adlewyrchu blaenoriaethau newydd.

Llwybrau Cyhoeddus Caniataol	Ffwng Tir Pori
Perllan	Cen ar Hen Goed wrth ymylon Ffyrdd ac Dir Parc
Tir Parc a Choetir Pori	Cardwenynen lwydfrown
Tir Pori ar Lawr Gwlad	Cardwenynen Feinlais
Gweundir ar Lawr Gwlad	Planhigion Tir Âr
Gweundir yr Ucheldir	Planhigion Arctig-Alpaidd
Tir Pori ar Galchfaen yr Ucheldir	Planhigion Prin
Gweundir Mynydd	Planhigion Gweundir
Silff Craig a Sgri	Iechyd Gwenyn Mêl
Cynefinoedd Arfordirol	Priddoedd Carbon
Llynnoedd Sensitif	Parciau a Gerddi
Afonydd Sensitif	Henebion Rhestredig
Tirwedd Pwll	Nodweddion a Thirwedd Hanesyddol
Tirwedd Ffos	Adeiladau Traddodiadol
Gwlyptir (cors a ffen yr Ucheldir/Llawr Gwlad)	Tirweddau Gwarchodedig
Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a'r Cyffiniau	Blaenoriaeth Ansawdd Dŵr
Coetir	Ailstocio Phytophtera
Grugiar Ddu	Llygoden y Dŵr
Brân Goesgoch	Ystlum Pedol Mwyaf
Bras yr ŷd	Ystlum Pedol Lleiaf
Gylfinir	Gwiwer Goch
Cwtiad Aur	Ystlum Bechstein
Gŵydd Dalcen-wen yr Ynys Werdd	Pathew
Cornchwiglen	Ystlum Du
Grugiar Goch	Britheg Frown

Mwyalchen y Mynydd	Britheg y Gors
Turtur	Britheg Berlog
Llinos y Mynydd	Cliradain Cymreig
Gylfinbraff	Gwyniad
Cnocell Fraith Leiaf	Madfall Fawr Gribog
Titw'r Wern	
Troellwr	
Titw'r Helyg	
Misglen Berlog yr Afon	

Atodiad 2 – Opsiynau Rheoli

Mae'r tabl isod yn rhestru Opsiynau Rheoli Glastir Uwch a'u cyfraddau talu. Nid yw'r Comisiwn Ewropeaidd wedi cymeradwyo'r Opsiynau Rheoli na'r cyfraddau talu eto a gallai'r gymeradwyaeth pan ddaw olygu eu newid.

Cewch ragor o fanylion Opsiynau Rheoli Glastir Uwch yn Llyfryn Rheolau Glastir Uwch: Cod y Fferm Gyfan a'r Opsiynau Rheoli.

Rhif yr Opsiwn	Opsiwn Rheoli	Cyfradd Dalu (£)	Uned
5	Amodau rheoli manylach ar gyfer rheoli perthi (gwrychoedd)	0.272	m
14	Chwistrellu 100% o'r slyri	17.00	ha
14b	Chwistrellu 75% o'r slyri	12.50	ha
15	Tir pori parhaol heb fewnbynnau	94.00	ha
15c	Tir pori parhaol heb fewnbynnau ac â phori cymysg	106.00	ha
19	Glaswelltir gwlyb	107.00	ha
19b	Glaswelltir gwlyb – pori cymysg	119.00	ha
20	Gweundir	77.00	ha
20b	Gweundir – pori cymysg	89.00	ha
21	Morfa heli	135.00	ha
21b	Morfa heli – pori cymysg	147.00	ha
22	Gweirglodd	154.00	ha
25	Twyni tywod	112.00	Ha
25b	Twyni tywod – pori cymysg	124.00	Ha
26	Creu ymyl sefydlog o borfa ar dir âr	0.057	m^2
26b	Ymyl o borfa arw mewn cylchdro ar dir âr	0.038	m^2
27	Ymylon o wyndwn	0.0500	m^2
28	Cadw sofl dros y gaeaf	122.00	ha
30	Ydau neu godlysiau heb eu chwistrellu	284.00	ha
31	Ydau heb eu chwistrellu, gyda sofl dros y gaeaf	440.00	ha
32b	Gwreiddgnydau heb eu chwistrellu	497.00	ha

Rhif yr Opsiwn	Opsiwn Rheoli	Cyfradd Dalu (£)	Uned
33	Cnwd gorchudd i anifeiliaid gwyllt	604.00	ha
34	Talar o ŷd heb ei gynaeafu	0.0525	m^2
34b	Talar o ŷd heb ei wrteithio na'i chwistrellu	0.0445	m^2
37	Bridiau Prydeinig brodorol prin	49	LU
41a	Pori ar dir agored	58.00	ha
41b	Pori ar dir agored â phori cymysg	71.00	ha
100	Coetir– di-stoc	80.28	ha
101	Coed a phrysgwydd; trwy blannu	345.27	ha
102	Coed a phrysgwydd; adfywiad naturiol	341.19	ha
103	Prysgwydd; di-stoc	140.49	ha
104	Coetir pori	78.30	ha
106	Parciau a gerddi hanesyddol	86.22	ha
109	Glaswelltir metelaidd	81.06	ha
115	Gweundir sych - llai na 50% yn eithin	89.74	ha
116	Gweundir sych - mwy na 50% yn eithin	89.74	ha
117	Gweundir gwlyb - llai na 60% yn laswellt y gweunydd	64.29	ha
118	Gweundir gwlyb - mwy na 60% yn laswellt y gweunydd	57.60	ha
119	Sefydlu gweundir	283.69	ha
120	Glaswelltir asidig heb ei wella	242.08	ha
121	Glaswelltir asidig heb ei wella (tir pori)	189.09	ha
122	Glaswelltir asidig heb ei wella (caeau gwair)	248.95	ha
123	Glaswelltir niwtral heb ei wella (tir pori)	161.39	ha
124	Glaswelltir niwtral heb ei wella (gweirglodd)	221.25	ha
125	Glaswelltir niwtral heb ei wella (tir pori)	161.39	ha
126	Glaswelltir niwtral heb ei wella (caeau gwair)	221.25	ha
128	Glaswelltir calchaidd heb ei wella	228.03	ha
129	Glaswelltir calchaidd heb ei wella (tir pori)	160.99	ha

Nôl i'r cynnwys

Rhif yr Opsiwn	Opsiwn Rheoli	Cyfradd Dalu (£)	Uned
130	Glaswelltir calchaidd heb ei wella (caeau gwair)	220.85	ha
131	Troi tir âr yn dir pori (heb ei wrteithio)	245.88	ha
132	Troi glaswelltir wedi'i wella yn laswelltir wedi'i led-wella (caeau gwair)	234.50	ha
133	Glaswelltir gwlyb	151.39	ha
134	Glaswelltir gwlyb (tir pori)	241.67	ha
139	Cors - llai na 50% yn laswellt y gweunydd	189.93	ha
140	Cors - mwy na 50% yn laswellt y gweunydd	151.39	ha
141	Adfer cors (dim pori)	204.78	ha
142	Adfer cors (tir pori)	280.21	ha
143	Ffen	129.44	ha
144	Adfer ffen (dim pori)	204.78	ha
145	Adfer ffen (tir pori)	233.65	ha
146	Gwelyau cyrs; di-stoc	67.03	ha
147	Creu gwelyau cyrs	401.40	ha
148	Glaswelltir yr arfordir	186.68	ha
149	Adfer morfa heli (dim pori)	268.17	ha
150	Creu morfa heli	242.08	ha
151	Creu graean a thwyni	300.63	ha
153	Meillion coch	254.88	ha
155	Cynllun rheoli maethynnau	250.00	eitem
156	Lleiniau clustogi i rwystro erydiad	146.32	ha
157	Lleiniau clustogi i rwystro erydiad - ffosydd	204.78	ha
158	Lleiniau clustogi i rwystro erydiad o dir âr	379.80	ha
159	Glaswelltir heb fewnbynnau 15 Hyd - 31 Ion	44.22	ha
160	Dim calch ar dir mawn	53.70	ha
161	Rheoli glaswelltir - brân goesgoch	118.36	ha
162	Ŷd yr hydref heb ei chwistrellu - bras yr ŷd	325.81	ha

Rhif yr Opsiwn	Opsiwn Rheoli	Cyfradd Dalu (£)	Uned
163	Haidd gwanwyn heb ei chwistrellu - bras yr ŷd	455.88	ha
164	Rheoli glaswelltir er lles y gylfinir (nythu a chywion)	78.22	ha
165	Rheoli glaswelltir er lles y gylfinir (oedolion)	78.22	ha
166	Rheoli gweirgloddiau er lles y gylfinir (nythu)	194.36	ha
167	Rheoli glaswelltir er lles y cwtiad aur	78.22	ha
168	Rheoli tir er lles y gornchwiglen (bwydo a nythu)	78.22	ha
169	Cnydau heb eu chwistrellu er lles y gornchwiglen (nythu)	302.82	ha
170	Lleiniau gwyndwn er lles y gornchwiglen (nythu)	497.02	ha
171	Rheoli tir er lles mwyalchen y mynydd (bwydo)	78.22	ha
172	Rheoli Perllan	204.78	ha
173	Rheoli coridor nant	0.0365	m^2
174	Llain glustogi o borfa arw	0.0469	m^2
175	Rheoli porfa arw wedi'i hamgáu	254.92	ha
176	Coetir – Pori ysgafn	57.87	ha
400	Rheoli stoc	18.00	ha
401	Pori cymysg	12.00	ha
402	Rheoli llosgi	0.00	ha
403	Ailwlychu	25.38	ha
404	Ailwlychu (tir wedi'i wella)	39.60	ha
405	Pori er lles infertebratau mewn tail	28.08	ha
411	Lleihau lefelau stocio	267.60	LU

Nôl i'r cynnwys

Atodiad 3 – Gwaith Cyfalaf

Mae'r tabl isod yn rhestru eitemau Gwaith Cyfalaf Glastir Uwch a'u cyfraddau talu. Nid yw'r Comisiwn Ewropeaidd wedi cymeradwyo'r eitemau gwaith Cyfalaf na'r cyfraddau talu eto a gallai'r gymeradwyaeth pan ddaw olygu newid eitemau a chyfraddau talu.

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Mynediad - llwybrau troed	0.35	m
Mynediad - llwybrau troed (dim cŵn)	0.28	m
Mynediad - llwybrau ceffyl/beiciau/anabl	1.22	m
Mynediad - llwybrau ceffyl/beiciau/anabl (dim cŵn)	0.98	m
Mynediad - cyflwyno hawl tramwy cyhoeddus newydd	210.00	eitem
Mynediad - ardaloedd mynediad caniataol	411.00	ha
Pontydd mynediad	344.00	eitem
Gatiau mynediad ar gyfer pobl anabl	325.00	eitem
Llwybrau pren	57.83	m^2
Llwybrau pren - taliad ychwanegol am ganllaw	18.78	m
Gât cŵn	40.00	eitem
Geodecstilau	0.55	m^2
Gosod arwynebau caled ar lwybrau	16.46	m^2
Cyfleusterau ar gyfer ymweliadau addysgol	80% o'r costau cymwys	
Camfa ysgol	107.00	eitem
Camfa risiau	50.00	eitem

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Cilbyst a Gât Ceffyl o Bren	151.44	eitem
Cilbyst a Gât Mochyn o Bren	181.00	eitem
Meinciau pren - syml	117.00	eitem
Camfeydd pren	60.00	eitem
Clirio - mynediad a mannau picnic	1142.03	ha
Byrddau dehongli a physt - A3	150.00	eitem
Byrddau dehongli a physt - A1	600.00	eitem
Byrddau dehongli a physt - 750mm x 1000mm	1200.00	eitem
Taflenni - A4	430.00	eitem
Bwrdd picnic gyda mainc	278.00	eitem
Trac - newydd sylfaenol (dim cerrig)	1.12	m^2
Trac - newydd (mewngludo cerrig)	5.98	m^2
Trac - newydd (defnyddio cerrig y safle)	4.00	m^2
Trac - gwella at safon sylfaenol (mewngludo cerrig)	5.60	m^2
Trac - gwella at safon sylfaenol (defnyddio cerrig y safle)	3.62	m^2
Trac - gwella at safon syflaenol (dim cerrig)	0.74	m^2
Pyst ar gyfer arwyddion a byrddau gwybodaeth	10.90	eitem
Gât mochyn daear	67.00	eitem
Blwch nythu ar gyfer y dylluan wen	72.00	eitem
Blychau ystlumod - gyda chlawr	25.00	eitem
Blychau nythu - gyda chlawr	25.00	eitem

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Mynedfeydd i ystlumod a gwella'u mannau clwydo	100% o’r costau cymwys	
Rhwyllau ystlumod	100.00	m^2
Arolwg ystlumod	375.00	eitem
Gwâl dyfrgi	84.00	eitem
Graean ar gyfer grugieir	94.89	eitem
Rheoli rhywogaeth - taliad trapio gwiwerod llwyd	52.00	eitem
Rheoli rhywogaeth - cynnal trap (gwiwerod llwyd/mincod/cwningod)	180.00	eitem
Rheoli rhywogaeth - taliad trapio mincod	75.00	eitem
Rheoli rhywogaeth - taliad trapio cwningod (ar safle hanesyddol)	75.00	eitem
Bwyd adar ychwanegol	500.00	item
Blwch nythu ar gyfer y dylluan frech	36.00	item
Blychau ar gyfer pathewod	25.00	item
Sedd Uchel	348.33	item
Hopar gwiwerod - i reoli gwiwerod llwyd tu allan i ardal gwiwerod coch	119.34	ha
Sefydlu gwndwn meillion coch	279.50	ha
Gosod arwynebau caled	12.00	m^2
Chwalu draeniau cae	20.77	eitem
Draeniau croes (polychannel)	82.20	m
Carthu ffos	1.10	m
Gwella gwlyptir trwy lenwi ffosydd	465.00	eitem
Llifddor peipen ystwyth	120.30	eitem

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Pont cors bori	236.00	eitem
Cau ffosydd	124.00	eitem
Creu gwlyptir trwy lenwi ffosydd	204.90	eitem
Gosod cwrbin	39.78	m
Bwlch cae newydd	62.00	eitem
Pibelli cyflenwi dwr	0.52	m
Creu pwll	3.63	m^2
Adfer pwll	3.07	m^2
Pyllau bâs	62.00	eitem
Trapiau gwaddodion	124.40	eitem
Rhwystr diferion	121.64	eitem
Dargyfeirydd dwr ar draws ffordd	36.36	m
Gwaith peiriannu meddal i leihau erydiad ar lan afon	81.30	m
Pantiau	3.15	m^2
Llifddor bren	232.00	eitem
Gât ddŵr	100.00	eitem
Cafnau dwr	118.00	eitem
Cwlfertau - 400mm	236.75	eitem
Cwlfertau - 600mm	289.75	eitem
Cwlfertau - 900mm	665.13	eitem
Cwlfertau - 1050mm	809.13	eitem
Cwlfertau - llai na 400mm	45.60	m
Cael gwared ar bysgod bras	100% o’r costau cymwys	
Sefydlu gwndwn o borfa	264.40	Ha

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Samplu pridd	10.00	eitem
Gât ceirw	390.66	eitem
Mewnforio cerrig ar gyfer codi wal gerrig	15.50	m^2
Adfer wal gerrig sych	27.88	m^2
Adfer clawdd	6.20	m^2
Ffens drydan	1.56	m
Plygu perth/gwrych	5.53	m
Plannu/bondocio perth/gwrych	4.50	m
Gât fetel	52.00	eitem
Ffensio parcdir (rheils haearn)	40.00	m
Gatiau haearn ar barcdir	520.00	eitem
Ffens postyn a rheilen	10.40	m
Ffens postyn a weiren	2.77	m
Ffens postyn a weiar gyda netin stoc	3.48	m
Ffensys cwningod	5.40	m
Ffens lechi - newydd ac adfer	31.36	m
Clawdd cerrig - trwsio ac adfer	17.25	m^2
Gatiau caeau - pren caled	236.00	eitem
Gatiau caeau - pren meddal	150.00	eitem
Weiren ar ben wal	0.73	m
Ffens ceirw	3.98	m
Impio ac impio blagur	15.00	hr
Giardiau rhag stoc ar goed parcdir	40.00	eitem
Cael gwared ar goed conwydd	5.50	eitem

Nôl i'r cynnwys

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Adfer coed perllan drwy docio	13.00	eitem
Brigdocio coed	44.00	eitem
Cysgod coed (60cm gyda phostyn)	1.24	eitem
Trin coed (y dydd)	97.00	y dydd
Coed - coed hirgyff	11.25	eitem
Coed a llwyni - trawsblannu	0.80	eitem
Coed a llwyni - coed chwip	2.70	eitem
Ail stocio sylfaenol: llain o lai na 5ha - dros 350m uwchlaw'r môr	2300.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain 5 - 20ha - dros 350m uwchlaw'r môr	1900.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain fwy na 20ha - dros 350m uwchlaw'r môr	1900.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain o lai na 5ha - rhwng 250 a 350m uwchlaw'r môr	2300.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain 5 - 20ha - rhwng 250 a 350m uwchlaw'r môr	2300.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain fwy na 20ha - rhwng 250 a 350m uwchlaw'r môr	1900.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain o lai na 5ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2300.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain 5 - 20ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2300.00	ha
Ail stocio sylfaenol: llain fwy na 20ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	1900.00	ha
Ail stocio uwch: llain o lai na 5ha - dros 350m uwchlaw'r môr	2560.00	ha
Ail stocio uwch: llain 5 - 20ha - dros 350m uwchlaw'r môr	2150.00	ha

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Ail stocio uwch: llain fwy na 20ha - dros 350m uwchlaw'r môr	2150.00	ha
Ail stocio uwch: llain o lai na 5ha - rhwng 250 a 350m uwchlaw'r môr	2560.00	ha
Ail stocio uwch: llain 5 - 20ha - rhwng 250 a 350m uwchlaw'r môr	2560.00	ha
Ail stocio uwch: llain fwy na 20ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2150.00	ha
Ail stocio uwch: llain o lai na 5ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2560.00	ha
Ail stocio uwch: llain 5 - 20ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2560.00	ha
Ail stocio uwch: llain fwy na 20ha - o dan 250m uwchlaw'r môr	2150.00	ha
Ail-stocio: Coed Llydanddail - Planhigfeydd ar Safleoedd Coetiroedd Hynafol (PAWS), Safleoedd Lled-Naturiol Hynafol (ASNW) a Rhwydweithiau Craidd a Ffocal	2770.00	ha
Ail-stocio: Coed llydanddail - safleoedd eraill	2770.00	ha
Ail-stocio: Ymylon afonydd	2000.00	ha
Teneuo â chemegau	236.00	ha
Llwyrgwympo coed conwydd a'u codi ar awyrgebl mewn PAWS	1945.62	ha
Ailfylchu aildyfiant naturiol i ffafrio rhywogaethau llydanddail brodorol neu goetir cymysg	491.18	ha
Creithio hadau i annog aildyfiant naturiol o goed o hadau	282.61	ha
Ardal lwytho - newydd syml (dim cerrig)	1.12	m^2

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Ardal lwytho - newydd (mewnforio cerrig)	5.98	m^2
Ardal lwytho - newydd (defnyddio cerrig y safle)	4.00	m^2
Ardal lwytho - gwella at safon syflaenol (mewnforio cerrig)	5.60	m^2
Ardal lwytho - gwella at safon sylfaenol (defnyddio cerrig y safle)	3.62	m^2
Ardal lwytho - gwella at safon syflaenol (dim cerrig)	0.74	m^2
Bondocio	1077.50	ha
M25 & mm111 coed perllan gyda phostyn a giard	59.83	eitem
Plannu llafnau (plannu heb ffens)	12.00	eitem
Llewys coed rhag cwningod	0.33	eitem
Siwrnai lori gludo	350.00	eitem
Cyfleusterau trin/rheoli stoc	50% o'r costau cymwys	
Rheoli rhedyn - chwistrellu o'r awyr	175.00	ha
Rheoli rhedyn - chwistrellydd cefn	280.00	ha
Rheoli rhedyn - dau doriad/flwyddyn â pheiriant	48.75	ha
Rheoli rhedyn - chwistrellydd ar dractor	100.00	ha
Rheoli mieri / prysg - chwistrellydd cefn	185.00	ha
Rheoli glaswellt y gweunydd â chemegau	31.87	ha
Rheoli grug - llosgi	156.00	ha
Rheoli grug - torri	68.50	ha

Nôl i'r cynnwys

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Adfer grug gyda hadau a mwltsh (tomwellt)	265.00	ha
Plannu moresg	364.80	ha
Torri cyrs	400.00	ha
Plannu cyrs - prynu hadau	4091.20	ha
Plannu cyrs - hadau o glwstwr presennol	420.80	ha
Rheoli rhododendron - llai na 1.5m o uchder	3882.60	ha
Rheoli brwyn/glaswellt y gweunydd - mecanyddol	16.62	ha
Rheoli prysg - â llaw	603.00	ha
Rheoli prysg - mecanyddol	227.00	ha
Gwella porfa gan ddefnyddio hadau brodorol	250.00	ha
Lladd chwyn (clwt-chwynnu)	21.35	ha
Rheoli planhigion goresgynnol	1179.00	ha
Rheoli rhododendron - dros 2.5m o daldra	7461.13	ha
Rheoli rhododendron - 1.5 i 2.5m	5129.10	ha
Lladd gwair mecanyddol at ddiben cadwraeth ar dir agored	160.00	ha
Gwair gwyrdd i'w symud	156.63	ha
Aredig gydag aradr gynion	16.62	ha
Galluogi twyni i symud	100.00	%
Stripio tyweirch	525.17	ha
Hanesyddol - adfer gwaith maen	100% o'r costau cymwys	

Nôl i'r cynnwys

Eitem Gwaith Cyfalaf	Cyfradd Dalu (£)	Uned
Hanesyddol - adfer nodweddion dwr	100% o’r costau cymwys	
Hanesyddol - ail lunio creithiau erydiad	100% o’r costau cymwys	
Adfer adeiladau fferm traddodiadol	60% o’r costau cymwys	
Matiau geojute	2.16	m^2
Ymgynghori ag arbenigwyr	300.00	y dydd
Torri grug a’i godi	109.00	ha
Teneuo coetir llydanddail a chasglu’r pren	271.28	ha
Teneuo coetir llydanddail a gadael yr holl bren	490.00	ha
Teneuo coetir conwyd a chasglu’r pren	498.27	ha
Teneuo coetir conwydd a gadael yr holl bren	519.33	ha
Cylchrisglo	236.00	ha
Nwyddau dwr glaw - cafnau glaw	9.02	m
Nwyddau dwr glaw - Pibau	15.04	m
Symud dip a chorlannau defaid	3,500.00	eitem
Symud corlannau defaid	2,250.00	eitem
Ffi Caniatâd Dŵr Cyffredin	50.00	eItem
Tocio Coed Llydanddail i'w Siapio	621.00	ha
Ucheldocio Coed Llydanddail	12.94	eitem
Tocio Coed Conwydd	5.18	eitem

Atodiad 4 – Rheolaeth Lwyr

Un o amodau'r cynllun yw bod gennych reolaeth lwyr ar y tir am bum mlynedd lawn y contract er mwyn ichi allu cyflawni holl ymrwymiadau'r cynllun.

Os penderfynir nad oes gennych y rheolaeth lwyr ofynnol, caiff y tir ei dynnu o'r contract a bydd yn rhaid i chi ad-dalu unrhyw arian sydd wedi'i dalu i chi, ynghyd â llog, mewn cysylltiad â'r tir hwnnw, ac o bosibl cewch gosb ariannol. Gallem hefyd ddod â'ch contract i ben lle gwelwn nad ydych wedi bodloni'r amodau.

Mae Rheolaeth Lwyr fel arfer yn golygu:

- Bydd y tir yn eiddo ichi ac o dan eich meddiant
- Tenantiaeth o dan Ddeddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995, Tenantiaeth Busnes Fferm neu Ddeddf Daliadau Amaethyddol 1986
- Trwydded bori

O dan rai amgylchiadau, ystyrir mai'r landlord sydd â'r rheolaeth lwyr os ceir amodau addas yn y denantiaeth i sicrhau bod ymrwymiadau contract Glastir yn cael eu cyflawni.

Eich cyfrifoldeb chi yw gofalu'ch bod yn gallu cyflawni'ch ymrwymiadau o dan y contract am y cyfnod pum mlynedd lawn. Os na allwch wneud, mae'n debygol y bydd yn rhaid i chi ad-dalu pob taliad fydd wedi'i wneud i chi.

Os ydych am gynnwys tir sydd â Thenantiaeth Amaethyddol Lawn (o dan Ddeddf Daliadau Amaethyddol 1986) neu Denantiaeth Busnes Fferm (o dan Ddeddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995), eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau nad yw'ch cytundeb tenantiaeth yn eich rhwystro rhag cyflawni pob agwedd ar eich contract Glastir. Os daw'ch cytundeb tenantiaeth i ben cyn diwedd pum mlynedd lawn y contract, bydd angen gwarant landlord arnoch.

Os ydych am gynnwys tir sydd â thenantiaeth lafar, eich cyfrifoldeb chi yw cael ffurflen gwarant landlord gan eich landlord. Os nad ydych yn gallu cael gwarant landlord, ni ddylech gynnwys y caeau hyn yn eich cais.

Cynhwyswch yn unig dir rydych yn berchen arno a thir rydych yn ei rentu allan os oes gennych reolaeth lwyr arno (h.y. bod cymalau addas yn eich cytundeb tenantiaeth). Os nad oes gennych reolaeth lwyr, dylech gynnwys y caeau hynny yn eich cais.

Perchen-Ddeiliad

Os mai chi yw perchen-ddeiliad y tir, bydd y tir yn debygol o fod o dan eich rheolaeth lwyr chi.

Os oes rhywun yn pori'ch tir o dan drwydded bori, darllenwch y paragraffau o dan Drwyddedau Pori.

Tenantiaeth o dan Ddeddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995 neu Ddeddf Daliadau Amaethyddol 1986

Os ydych yn denant â Thenantiaeth Busnes Fferm (FBT) o dan Ddeddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995 neu denantiaeth o dan Ddeddf Daliadau Amaethyddol (AHA) 1986, mae'n debygol y bydd gennych y rheolaeth ar y tir sydd ei angen arnoch i allu cyflawni holl ymrwymiadau'r contract.

Bydd ambell gytundeb yn gwahardd y tenant rhag ymuno â chynlluniau amaeth-amgylcheddol neu efallai'n ei gwneud yn anodd neu'n anymarferol iddo ymuno â Glastir. Mae'n bwysig eich bod yn gofalu na fydd ymuno â Glastir yn torri amodau'ch tenantiaeth.

O dan rai amgylchiadau, ystyrir mai'r landlord sydd â'r rheolaeth lwyr os ceir amodau addas yn y denantiaeth i sicrhau bod ymrwymiadau contract Glastir yn cael eu cyflawni. O dan yr amgylchiadau hynny, ni fydd y tenant yn gymwys am Glastir.

Tenantiaethau â llai na pum mlynedd ar ôl neu sydd â Chymal Terfynu

Os ydy'ch tenantiaeth yn cynnwys cymal terfynu neu ei bod yn dod i ben cyn diwedd pum mlynedd eich Contract Glastir (er bod disgwyl iddi gael ei hestyn neu ei hadnewyddu), ni chaiff y tir hwnnw fod yn rhan o Gontract Glastir oni bai bod y landlord yn cytuno i ysgwyddo'r ymrwymiad pan ddaw'r denantiaeth i ben. Indemniad neu Warant y Landlord yw'r enw ar hyn.

Gwarant/Indemniad Landlord

Cytundeb rhyngoch chi a'ch landlord yw indemniad/gwarant landlord sy'n datgan bod y landlord yn cytuno i ysgwyddo contract Glastir y tir rhent ar ddiwedd eich tenantiaeth.

Bydd gofyn i chi gyflwyno gwarant eich landlord gyda'ch cais am gontract Glastir.

Mae enghraifft o ffurflen gwarant y landlord wedi'i gynnwys yn Atodiad 5 i'ch helpu. Ar ôl ei arwyddo, bydd y gwarant yn rhwymo mewn cyfraith ac rydym yn cynghori'r ddau barti felly i ofyn cyngor proffesiynol cyfreithiol annibynnol cyn arwyddo cytundeb o'r fath.

Os bydd eich landlord yn cytuno i arwyddo gwarant, bydd ymrwymiadau'ch contract Glastir chi ar gyfer y tir rhent hwn yn cael ei drosglwyddo iddo pan ddaw'ch tenantiaeth i ben. Unwaith y caiff yr ymrwymiadau eu trosglwyddo, cyfrifoldeb eich landlord fydd sicrhau bod gofynion y cynllun yn cael eu cyflawni tan ddiwedd y cyfnod pum mlynedd.

Eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau bod eich landlord yn llofnodi ac yn ysgwyddo'r contract Glastir pan ddaw'ch tenantiaeth ar gyfer y tir hwnnw i ben. Os na fydd y landlord wedi ysgwyddo'r ymrwymiad ar gyfer y tir rhent, yna byddwn yn gorfod gofyn i chi ad-dalu'r arian rydych wedi'i dderbyn mewn cysylltiad â'r tir hwnnw. Cofiwch, ni dderbyniwn warant landlord ar gyfer tir nad yw'n bodloni'r amodau ar gyfer ymuno â'r cynllun (e.e. o leiaf 3 hectar o dir). Ni chaiff felly fod yn rhan o'r Contract Glastir.

Os oes gennych denantiaeth fydd yn para dros gyfnod pum mlynedd eich contract Glastir ond bod eich landlord yn penderfynu cymryd y tir oddi arnoch cyn diwedd eich contract Glastir, bydd yn rhaid i chi ad-dalu'r arian sydd wedi'i dalu i chi oni bai bod eich landlord neu'r tenant newydd yn cytuno i barhau ag ymrwymiadau'r contract. Mae'n bwysig felly mai dim ond tir y gallwch gadarnhau fydd o dan eich

rheolaeth lwyr chi neu dir y mae gennych warant ar ei gyfer gan eich landlord, ddylai ddod o dan y cynllun.

Ystyriaethau i'r Landlord a'r Tenant

Os bydd tenant am ymuno â chontract Glastir ond bod llai na pum mlynedd o'r denantiaeth ar ôl, dylai ystyried naill ai:

- Cael gwarant gan y landlord; neu
- Gofyn am estyniad i'r denantiaeth er mwyn iddi gwmpasu cyfnod pum mlynedd lawn contract Glastir.

Os na fydd y landlord am roi gwarant na chynnig tenantiaeth hirach i gwmpasu cyfnod pum mlynedd lawn y contract Glastir, bydd y tir hwn yn anghymwys a rhaid peidio â'i gynnwys yn eich contract.

Os bydd y landlord yn cytuno i roi gwarant, mae'n bwysig iddo ddeall unwaith y daw'r tir yn ôl o dan ei reolaeth, mai ef fydd yn gyfrifol am yr holl ymrwymiadau, gan gynnwys y cosbau neu ad-daliadau y bydd yn rhaid eu gwneud yn sgil torri amodau'r cynllun neu am orddatgan. Bydd hyn yn cynnwys tramgwyddau y sylwir arnyn nhw ar ôl cymryd y contract, hyd yn oed os mai'r cyn-denant oedd yn gyfrifol amdanynt.

'Hawliau' Eraill ar Dir

Dylech drafod eich cais arfaethedig gydag unrhyw bartïon eraill sydd â hawliau cynnal chwaraeon neu hawliau eraill ar y tir os oes posibilrwydd y gallai'r hawliau hynny effeithio ar ymrwymiadau'r contract. Bryd hynny, eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau bod gennych reolaeth lwyr ar y tir a'ch bod yn gallu cyflawni holl ymrwymiadau'r contract.

Trwyddedau Pori

Trwyddedwr (y sawl sy'n rhoi'r drwydded bori)

Os mai chi yw'r trwyddedwr, mae'n debygol bod gennych ddigon o reolaeth ar y tir ichi allu ei gynnwys yn eich contract Glastir. Pan ddaw'r tir hwnnw o dan eich contract, chi fydd yn gyfrifol am ofalu nad yw'r trwyddedai (y porwr) yn torri'ch ymrwymiadau o dan y contract gan mai o dan eich rheolaeth lwyr chi y mae'r tir.

Trwyddedai (y porwr)

Os oes gennych hawl i bori tir trwy drwydded bori, ni chewch roi'r tir hwnnw yn eich contract Glastir chi gan nad oes gennych y rheolaeth angenrheidiol ar y tir.

Mwy o Wybodaeth

Mae'r esboniadau yn yr adran hon ond yn rhoi darlun cyffredinol o'r pwnc rheolaeth, a hynny dim ond o safbwynt Glastir. Nid yw'n ystyried agweddau eraill a allai effeithio ar benderfyniadau unigolion. Os oes gennych bryderon neu gwestiynau am eich sefyllfa bersonol chi a'ch rheolaeth chi ar y tir, dylech fynd ar ofyn cyngor proffesiynol. Cewch fwy o wybodaeth am feddiannu tir yn y llyfryn *Meddiannaeth Tir Glastir a Threfniadau Pori* a gynhyrchwyd gan y Grŵp Meddiannaeth Tir o dan nawdd Llywodraeth Cymru. Mae copi ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru ar www.cymru.gov.uk.

HAWLIO DDWYWAITH AR YR UN TIR
Os ydych yn denant neu'n landlord a'ch bod am ymuno â Glastir, rydym yn eich cynghori i ystyried eich tenantiaeth a threfniadau'ch busnes yn ofalus i sicrhau nad oes mwy nag un yn hawlio ar yr un tir. Ewch i XXXXX.

Cewch fwy o wybodaeth am hawlio ddwywaith ar y tir ar wefan Llywodraeth Cymru www.cymru.gov.uk

Atodiad 5 – Enghraifft o Indemniad (Gwarant Landlord)

Pan fydd angen Gweithred Ymrwymo ac Indemniad rhwng Tenant a Landlord

Fel arfer, er mwyn bod yn gymwys am Glastir Uwch, mae gofyn bod gan denant reolaeth lwyr ar gyfran y tir/yr holl dir gafodd ei gynnwys yn ei gais a hynny am gyfnod llawn ei gontract Glastir.

Os na fydd gennych reolaeth lwyr am gyfnod llawn y contract ar gyfran y tir/yr holl dir sydd wedi'i gynnwys yn eich cais, rhaid cyflwyno Gweithred Ymrwymo ac Indemniad wedi'i harwyddo gennych chi a chan eich landlord fel rhan o'ch cais. Gweler ENGHRAIFFT o Weithred isod.

Os bydd gofyn i chi gyflwyno'ch Gweithred gyda'ch cais Glastir, cadwch gopi o'ch ffurflen Indemniad ar gyfer eich ffeiliau.

ENGHRAIFFT O WEITHRED YMRWYMO AC INDEMNIAD

Gwneir y weithred hon ar y______ dydd o ____________________rhwng
(1) (enw llawn) o (cyfeiriad gohebu) (y "Landlord")

____

Cyfeirnod y Cwsmer (CRN), os oes ganddo un: _____________________
(2) (enw llawn) o (cyfeiriad post) (y "Tenant") a

____

Cyfeirnod y Cwsmer (CRN): ________________

YN GYMAINT AG MAI

(1) Y Landlord yw deiliad y rhydd-ddaliad neu sydd â'r rhan fwyaf o'r budd yn y tir neu diroedd a adwaenir wrth yr enw _______________(cyfeiriad neu ddisgrifiad o'r eiddo â'r denantiaeth) (yr "Eiddo") a ddisgrifir yn fanylach yn Nhabl 1 y ddogfen hon.
(2) Mae'r Landlord (wedi arwyddo Tenantiaeth dyddiedig ______________ yn bwriadu arwyddo Tenantiaeth) – dileer yn ôl y gofyn ("y Denantiaeth") mewn perthynas â'r Eiddo â'r Denantiaeth
(3) Mae'r tenant am arwyddo contract ('y Contract') â Llywodraeth Cymru o dan y cynllun Glastir sy'n cael ei drefnu gan Lywodraeth Cymru ("Glastir") mewn perthynas â thir ar y safle sy'n destun y Denantiaeth ("Tir y Contract").

MAE'R WEITHRED HON YN TYSTIO'R CANLYNOL
(1) Mae'r landlord wedi darllen a deall Llyfryn Rheolau Glastir Uwch, gan gynnwys y Canllaw Technegol, sy'n ymwneud â'r cynllun y mae'r tenant yn gwneud cais amdano.

(2) Os daw rheolaeth y Tenant ar Dir y Contract, neu ran ohono, i ben, y landlord fydd wedi hynny â rheolaeth ar Dir y Contract neu ba ran bynnag ohono na fydd o dan reolaeth y Tenant, a hynny am weddill y contract.

(3) Tra bo rhydd-ddaliad Tir y Contract ym meddiant y Landlord, mae'r Landlord yn ymrwymo i'r Tenant, pan ddaw'r Denantiaeth neu unrhyw ran ohoni i ben a'i phasio'n ôl i'r Landlord, i gadw Tir y Contract yn unol ag amodau Glastir Uwch a sicrhau bod holl ymrwymiadau'r Contract mewn cysylltiad â Thir y Contract yn cael eu cyflawni'n briodol tan y daw'r Contract a wnaed rhwng y Tenant a Llywodraeth Cymru o dan y cynllun Glastir i ben.

(4) Bydd y Landlord yn indemneiddio'r Tenant rhag colledion, costau, taliadau a'r treuliau y gallai'r Tenant orfod eu hysgwyddo, yn enwedig mewn cysylltiad ag ad-dalu arian i Lywodraeth Cymru o ganlyniad i dorri Contract o'r fath yn sgil dod â'r Denantiaeth neu unrhyw ran ohoni i ben a throsglwyddo'r rheolaeth amdani i'r Landlord.

TYSTIR BOD bod pob parti'r weithred hon wedi cyflawni'r weithred hon ym mhresenoldeb tystion a'i darparu ar y diwrnod a'r flwyddyn a nodwyd.
Wedi'i llofnodi fel gweithred gan
y sawl a enwir uchod (landlord) ______________________ (llofnod y landlord)
ym mhresenoldeb ______________________ (llofnod y tyst)

______________________ (enw'r tyst)
(cyfeiriad y tyst)

____

____

Dydd: ____________ Blwyddyn: ______________
Wedi'i harwyddo fel gweithred gan
y sawl a enwir uchod (tenant) ______________________ (llofnod y tenant)
ym mhresenoldeb ______________________ (llofnod y tyst)

______________________ (enw'r tyst)
(cyfeiriad y tyst)

____

____

Dydd: ____________ Blwyddyn: ______________

Tabl 1

(3) Y Landlord yw deiliad rhydd-ddaliad caeau canlynol IACS (System Integredig Gweinyddu a Rheoli).

Cyfeirnod y Ddalen	Rhif Cae IACS	Rhif y Rhan	Cyfanswm Maint y Cae

Atodiad 6 – Templedi'r Dyddiadur Stocio a'r Dyddiadur Gwaith

Rydym wedi creu'r templedi canlynol fel enghraifft o'r math o gofnod y mae angen ichi ei gadw. Gallwch ddefnyddio'r templedi yn y llyfryn hwn sydd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru www.cymru.gov.uk. Cewch ddefnyddio'ch dyddiadur eich hunan ond rhaid cofnodi'r holl wybodaeth sydd yn y templedi.

Os medrwch, dylech gadw'ch cofnodion yn electronig. Mae'r templedi ar ffurf taenlen Excel. Mae hynny'n golygu y byddwch yn gallu cyflwyno'ch dyddiadur gwaith i'ch Swyddfa Ranbarthol trwy e-bost tra'n cadw'r gwreiddiol i'w ddiweddaru.

Sut i Gadw Dyddiadur Stocio â llaw

Cam 1

Nodwch y **Disgrifiad o'r Opsiwn**, **Rhif yr Opsiwn Rheoli**, **Cyfeirnod y Ddalen**, **Rhif y Parsel a Maint y Parsel (ha)** yn y blychau ar draws top y tabl.

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored			Rhif yr Opsiwn		41a	Cyfeirnod y Ddalen		SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100		
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwarthe g dros 24 mis	Gwarth eg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwarth eg dros 24 mis	Gwarth eg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				

Cam 2

Yn y colofnau ar y chwith o dan **Nifer yr Anifeiliaid**, rhowch nifer pob math o anifail sy'n bresennol yn y cae ar ddiwrnod cyntaf eich Contract Glastir Sylfaenol (e.e. 1 Ionawr 2012).

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored				Rhif yr Opsiwn		41a	Cyfeirnod y Ddalen	SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100		
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0										

Cam 3

I lenwi'r colofnau ar y dde o dan **Unedau Da Byw**, lluoswch nifer pob math o stoc â'r Unedau Da Byw cysylltiedig sy'n cael eu dangos o dan y teitl ar gyfer pob math o stoc. Rhowch y canlyniad yn y golofn berthnasol ar gyfer pob math o anifail sy'n bresennol yn y cae.

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored				Rhif yr Opsiwn		41a	Cyfeirnod y Ddalen	SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100		
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0	0	0	6.3	2	0	0				

Nôl i'r cynnwys

Cam 4
Adiwch yr Unedau Da Byw (UDB'au) ar gyfer yr holl anifeiliaid i gael cyfanswm y lefel stocio. Rhowch y ffigur yn y golofn "**C'swm**".

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored				Rhif yr Opsiwn		41a	Cyfeirnod y Ddalen		SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100	
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0	0	0	6.3	2	0	0	8.3			

Cam 5
Rhannwch y ffigur hwn â maint y cae a rhoi'r ffigur yn y golofn **UDB/Ha**.

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored				Rhif yr Opsiwn		41a	Cyfeirnod y Ddalen		SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100	
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0	0	0	6.3	2	0	0	8.3	0.08		

Cam 6
Cymharwch y ffigur hwn â'r nifer mwyaf a lleiaf rydych yn cael eu cadw o dan yr Opsiwn Rheoli hwn i wneud yn siwr eich bod yn cadw at ofynion y cynllun.

Cam 7
Gallwch roi'r nifer mwyaf a lleiaf y cewch eu cadw ar gyfer yr Opsiwn Rheoli hwn yn y colofnau ar y pen i'ch helpu.

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored			Rhif yr Opsiwn			41a	Cyfeirnod y Ddalen		SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100	
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0	0	0	6.3	2	0	0	8.3	0.08		0.1

Cam 8
Bob tro y mae nifer neu fath yr anifeiliaid yn newid (neu os bydd yr anifeiliaid yn symud i grŵp oed gwahanol) ar y cae, bydd angen ichi gofnodi'r data newydd yn y colofnau perthnasol yn y colofnau **Nifer yr Anifeiliaid** ac ailgyfrif lefel stocio UDB y cae.

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn	Rheoli pori ar dir agored			Rhif yr Opsiwn			41a	Cyfeirnod y Ddalen		SN1234	Rhif y Parsel		5678	Maint y Parsel (ha)	100	
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddia	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				
1/3/15	0	0	42	2	0	0	0	0	6.3	2	0	0	8.3	0.08		0.1
1/4/15	0	0	55	2	0	0	0	0	8.25	2	0	0	10.25	0.10		0.1

Cam 9
Cadwch eich dyddiadur stocio mewn lle diogel a hwylus. **Bydd gofyn ichi ei ddangos i'r archwilydd fel tystiolaeth eich bod yn cadw'r lefel stocio yn unol â'r gofynion ar gyfer yr Opsiwn Rheoli Glastir Sylfaenol dan sylw.**

Templed enghreifftiol ar gyfer Dyddiadur / Dalen Cofnodi Stoc

ENGHRAIFFT O DDYDDIADUR / DALEN COFNODI STOC																
Disgrifiad o'r Opsiwn				Rhif yr Opsiwn			Cyfeirnod y Ddalen			Rhif y Parsel			Maint y Parsel (ha)			
NIFER YR ANIFEILIAID (Rhowch fanylion bob tro y mae nifer neu fath (neu grŵp oedran) yr anifeiliaid yn newid)							UNEDAU DA BYW (UDB)									
Dyddiad	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	Gwartheg dros 24 mis	Gwartheg o 6 - 24 mis	Defaid gydag oen a heb oen*	Ceffylau	Merlod	Geifr	C'swm	UDB/ ha	Lleiaf UDB/ ha	Uchaf UDB/ ha
							1 UDB	0.6 UDB	0.15 UDB	1 UDB	0.5 UDB	0.15 UDB				

*** Nid yw'r ŵyn wrth droed yn cyfrif.**

Nôl i'r cynnwys

Sut i Gadw Dyddiadur Gwaith â llaw

Rydym wedi creu'r templedi canlynol fel enghraifft o'r math o gofnod y mae angen ichi ei gadw..

Pa fath o weithgareddau ddylwn eu cofnodi yn fy nyddiadur gwaith?

- Dyddiad cynnal y gweithgaredd.
- Math o weithgaredd – e.e plygu perthi, gwasgaru tail, tocio brwyn mewn cynefin.
- Rhif y Ddalen a Rhif y Cae y mae'r gweithgaredd yn cael ei gynnal ynddo.
- Rhif Map neu faint y lle mae'r gweithgaredd yn cael ei gynnal. Defnyddiwch 'AWE003' os ydy'r gweithgaredd yn cael ei gynnal o fewn Opsiwn Rheoli sydd wedi'i fapio. Os ydy'r gweithgaredd yn cael ei gynnal y tu allan i Opsiwn Rheoli, bydd angen ichi ddisgrifio ble yn y cae y mae'n cael ei gynnal e.e. 'sbot-chwynnu ysgall yn hanner gogleddol y cae'.
- Hyd neu Nifer, er enghraifft ' 5 coeden', '2 hectar o frwyn wedi'u tocio', 'torri 80 metr o berthi' neu 'gyfradd/hectar o dail wedi'i wasgaru'.
- Enw/math y cynnyrch – ar gyfer unrhyw dail, slyri, gwrtaith organig neu anorganig, gwymon calchog, calch, slwtsh carthion, slwtsh papur, gwastraff o'r fferm ac o'r tu allan i'r fferm yn ogystal â chwynladdwyr a phryfladdwyr sy'n cael eu gwasgaru.
- Dull cynnal y gweithgaredd, os yn briodol. Er enghraifft, os ydych yn chwistrellu slyri, cofnodwch a wnaethoch chi ddefnyddio chwistrellydd, trailing shoe neu far diferu.

Templedi Dyddiaduron Gwaith

Mae 2 fath o dempled ichi eu defnyddio:

- **Fersiwn 1** llenwi dalen ar wahân ar gyfer pob cae yn eich contract.
- **Fersiwn 2** cofnodi'r holl weithgareddau ar dir y contract un dydd ar y tro pan fydd y gweithgareddau hynny'n cael eu cynnal. Cofnodwch un cae ar gyfer pob llinell. Felly

os ydych am gofnodi’ch bod wedi gwasgaru tail mewn 10 cae, bydd yn rhaid ichi gofnodi’r caeau hynny ar 10 llinell ar wahân.

Nôl i'r cynnwys

Templed ar gyfer y Dyddiadur Gwaith – Fersiwn 1

Cyfeirnod Dalen OS		Rhif Cae'r OS		Enw'r Cae (opsiynol)	

Dyddiad	Gweithgaredd	Maint / Rhif y Map	Hyd / Nifer / Cyfradd	Cynnyrch	Dull

Nôl i'r cynnwys

Templed ar gyfer y Dyddiadur Gwaith – Fersiwn 2

Dyddiad	Gweithgaredd	Cyfeirnod y Ddalen	Rhif y Cae	Maint / Rhif y Map	Hyd / Nifer / Cyfradd	Cynnyrch	Dull

Nôl i'r cynnwys

Nôl i'r cynnwys